

Opas: Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset - Opas 2021

Julkaisupäivä: 23. helmikuuta 2021

Lukijalle

Tämä opas on maatalousyrittäjille tarkoitettu yhteenveto maataloustuotannon kirjaamisvaatimuksista. Oppaaseen on koottu maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan maataloustuotantoa koskevat Ruokaviraston ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) toimialojen kirjaamisvaatimukset sekä vuosittaiset ilmoitusveloitteet Manner-Suomessa. Lisäksi oppaassa on ympäristöministeriön hallinnonalan kirjaamisvaatimuksista mukana nitraattiasetuksesta johtuvat vaatimukset. Vaatimukset perustuvat voimassa oleviin säädöksiin ja ohjeisiin.

Perehdy tämän oppaan lisäksi huolellisesti vuosittaiseen viljelijätukien hakuoppaaseen ja muihin oppaisiin sekä sitoumusehtoihin, jotka sisältävät enemmän tietoja lainsäädännöstä ja tukien vaatimuksista maatalousyrittäjälle.

Vaatimukset on koottu oppaaseen siten, että ensin esitellään kasvintuotantoon liittyvät vaatimukset ja sen jälkeen eläintuotannon vaatimukset. Osa vaatimuksista koskee kaikkia maatalousyrittäjiä, osa puolestaan liittyy maataloustukien ehtoihin.

Sekä kasvintuotanto-osiossa että eläintuotanto-osiossa on ensin tavanomaista tuotantoa koskevat vaatimukset ja kummankin osion lopussa luomutuotantoa koskevat lisävaatimukset.

Huomaa, että opas ei sisällä porotalouden eikä vesiviljelyn, kuten kalatalouden, kirjaamisvaatimuksia.

Kirjaamisvaatimusten mukaisia muistiinpanoja, tositteita ja asiakirjoja ei tarvitse säilyttää yhdessä kansiossa tai tiedostossa. Vaadittavat tiedot voivat olla tallennettuna sähköisesti tai paperilla ja sijaita eri tietolähteissä. Niiden ei tarvitse muodostaa omaa erillistä kokonaisuutta. Monet kirjaamisvaatimuksista täyttyvät, kun säilytät osto- ja myyntitositteet, lohkokohtaiset

muistiinpanot, teurastustiedot, tarkastuspöytäkirjat ja näytteiden tutkimustulokset. Jos olet tallentanut tietoja kirjaamisvaatimusten vaatimalla tarkkuudella tilan laatu järjestelmään, eläinten terveydenhuollon seurantajärjestelmään tai verokirjanpitoon, ei niitä tarvitse kirjata toistamiseen. Täydennä kuitenkin näistä järjestelmistä puuttuvat kirjaamisvaatimusten mukaiset tiedot muihin muistiinpanoihin. Säilytä kirjaamisvaatimusten mukaisia tietoja siten, että valvontaviranomainen voi ne tarvittaessa tilakäynnillä helposti tarkastaa.

Kirjanpitolietoista on sinulle hyötyä tilan toiminnan suunnittelussa ja seurannassa. Kirjanpito ja sen säilyttäminen on monen eri tuen maksamisen ehtona. Tarvitset kirjanpitolietoja myös toimittaessasi eläimiä teuraaksi. Lisäksi kirjanpidolla pyritään varmistamaan eläinten, rehujen ja elintarvikkeiden jäljitettävyyden, mikä on tärkeää esimerkiksi selvitetessä mahdollista elintarvikkeiden tai rehuvälikkeiden epidemiaa tai ongelmaa. Myös täydentävien ehtojen valvonnassa tarkastetaan tilan kirjanpitoa.

Lisätietoja oppaan vaatimuksista saat **Ruokavirastosta**. Lisätietoja voit kysyä myös alueellisista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista, aluehallintovirastoista sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisilta ja kuntien elintarvikevalvontaviranomaisilta.

Jos olet vasta aloittamassa maataloustuotantoa tai muuttamassa tuotantoa, on sinun tehtävä myös maataloustuotannon aloittamiseen liittyviä ilmoituksia tai tuotannon muutosilmoituksia. Näitä ilmoituksia ei ole lueteltu tässä oppaassa.

Tilakohtaista neuvontaa monista tämän oppaan vaatimuksista voit saada esimerkiksi maatalouden neuvontajärjestelmään kuuluvilta neuvojilta (**Maatalouden neuvonta (Neuvo2020)**). Maksettavaksesi jää vain arvonlisäveron osuus neuvonnan kustannuksista, koska neuvontajärjestelmää rahoitetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman varoista.

Uutta 2021

Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukseen on muutettu seuraavat kohdat vuodelle 2021:

- Taulukko 4. Tilalla säilytettävät asiakirjat ja vuosittaista ilmoitusta vaativat asiat
  - Täsmennetty kohtaa kasvinsuojeluvainekuuden testaamisen aikataulun osalta. Kasvinsuojeluvainekuudeksi pitää testauttaa kolmen vuoden välein 1.1.2021 lähtien (aikaisemmin vaatimus oli viiden vuoden välein).
- Taulukko 17. Eläinten sisämarkkinakauppaan sekä tuontiin ja vientiin liittyvät kirjaamisvaatimukset
  - Kirjanpidon säilytysvaatimus on kolme vuotta (aikaisemmin säilytysvaatimus oli viisi vuotta).
- Taulukko 30. Hevostilan tukiin liittyvät kirjaamisvaatimukset:
  - Kohtaan Alkuperäisrotujen kasvattaminen (ympäristösopimus) on tarkennettu, että ilmoitukset on tehtävä viimeistään 31.12.2021.

Katso muutokset ja kerta kirjaamisvaatimukset tarkemmin oppaasta.

1. Kasvintuotanto

Kasvintuotannon kirjaamisvaatimukset esitellään niin, että ensin ovat lohkokohtaisten muistiinpanojen vaatimukset ja sen jälkeen tilakohtaiset vaatimukset. Lopuksi esitetään luomutuotannon vaatimukset. Osaan taulukoista on merkitty rastit kohtiin ”kaikkia koskeva”, ”täydentävät ehdot” ja ”ympäristösitoumus”.

- Rasti kohdassa ”kaikkia koskeva” merkitsee, että sinun tulee täyttää kyseinen vaatimus, vaikka et hakisikaan maataloustukia.
- Rasti kohdassa ”täydentävät ehdot” merkitsee, että vaatimus on maataloustukien täydentävien ehtojen järjestelmään kuuluva ehto. Täydentävät ehdot ovat vaatimuksena EU:n suorissa (perustuki, viherryttämistuki, nuoren viljelijän tuki, eläinpalkkiot ja peltokasvipalkkio) ja osarahoittamissa tuissa (ympäristökorvaus, luonnonhaittakorvaus, eläinten hyvinvointikorvaus ja luonnonmukaisen tuotannon korvaus) sekä osittain kansallisissa viljelijätuissa (pohjoinen hehtaarituki, yleinen hehtaarituki ja nuorten viljelijöiden tuki).
- Rasti kohdassa ”ympäristösitoumus” merkitsee, että vaatimus on osa ympäristökorvauksen ympäristösitoumusta.

1.1 Lohkokohtaiset muistiinpanot

Monet kasvintuotannon kirjanpidon vaatimukset täyttyvät, jos ylläpidät ajantasaisia lohkokohtaisia muistiinpanoja. Voit säilyttää ja tallentaa eri lähteistä koottavat tiedot erikseen omina asiakirjoina tai karttoina. Lohkokohtaisilla muistiinpanoilla osoitat, että olet noudattanut ehtoja. Merkitse lohkokohtaisiin muistiinpanoihin lohkon perustiedot ja tiedot vuosittaisista viljelytoimenpiteistä joka vuosi.

Taulukkoon 1 on koottu lohkokohtaiset kirjaamisvaatimukset. Taulukossa on kaikkia viljelijöitä koskevat lohkokohtaiset kirjaamisvaatimukset sekä täydentäviin ehtoihin ja ympäristökorvaukseen liittyvät lohkokohtaiset kirjaamisvaatimukset. Samaa tietoa ei ole tarpeen kirjata lohkomuistiinpanoihin kahdesti, vaan yhdellä merkinnällä katat eri vaatimukset. Jos olet luomuviljelijä, lue näiden vaatimusten lisäksi luomutuotantoon liittyvät kasvintuotannon kirjaamisvaatimukset luvusta **1.4 Luonnonmukainen kasvinviljely**. Taulukossa 1 olevat ympäristökorvauksen ympäristösitoumuksen kirjaamisvaatimukset sisältävät sekä perustason että tilakohtaisen toimenpiteen muistiinpanot, jotka koskevat kaikkia lohkoja.

Taulukkoon 2 on koottu ympäristösitoumuksen lohkokohtaisten toimenpiteiden kirjaamisvaatimukset.

Taulukkoon 3 on koottu ympäristösopimusten kirjaamisvaatimukset (esimerkiksi kosteikkojen hoito tai maatalousluonnon monimuotoisuuden ylläpito).

Ympäristösitoumus on viisivuotinen. Jos sinulla on ympäristösitoumus, kirjaa tiedot sitoumuskauden alusta lähtien. Sitoumuskausi on alkanut 1.5.2015 ja jatkettu sitoumuskausi päättyy 30.4.2022. Sitoumuskautta voidaan jatkaa vuosi kerrallaan sen jälkeen. Jos sitoumuskautta jatkettaisiin kaksi kertaa eli sitoumuskauden pituudeksi tulisi 7 vuotta, tulisi kirjanpitoa säilyttää 7 vuotta + 4 vuotta = 11 vuotta.

Taulukko 1. Lohkokohtaiset kirjaamisvaatimukset

Merkitse lohko kohtaisesti muistiinpanoihin	Kaikkia koskeva	Täyden tävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
Lohkon tunnus ja pinta-ala	-	-	X	Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Maalaji	X	X	X	5 vuotta Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Kalkitus (käytetty tuote, levitysmäärä ja levitysaika)	-	-	X	Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Lohkolla toteutetut ympäristöhoito- ja vastaavat toimenpiteet (esim. pientareilla tehdyt toimenpiteet, kastelu, salaojitus ja valtaojien kaivuu)	-	-	X	Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Lohkon muokkauspäivä ja -tapa	-	-	X	Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Merkitse lohko-kohtaisesti muistiinpanoihin	Kaikkia koskeva	Täyden tävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
Kylvö- ja istutuspäivä	-	-	X	Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Kasvilaji ja siemen- tai taimimäärä * Viherryttämistuen ekologiseksi alaksi ilmoitetusta typensitojakasvin seoskasvustosta käytetyt siemenlajit ja niiden osuudet kylvösiemen-seoksen painosta.	X*	-	X	Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta *Hakuvuosi ja seuraavat 4 vuotta
Satotaso tarpeellisine perusteluineen (Perustelut vaaditaan vain, jos olet tehnyt ympäristösitoumuksen)	X	X	X	5 vuotta Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta.

Merkitse lohko kohtaisesti muistiinpanoihin	Kaikkia koskeva	Täyden tävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
<p>Sadonkorjuun tai niiton päivämäärä</p> <p>Sadonkorjuun tai niiton päivämäärän kirjaaminen koskee kaikkia maatalousyrittäjiä silloin, kun lohkolla on käytetty muuta eläinperäistä lannoitetta kuin lantaa, ja kun tällaisen lohkon kasvillisuutta kerätään rehuksi.</p>	X	-	X	<p>2 vuotta</p> <p>Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta.</p>
<p>Laidunnus</p> <p>Laidunnuksen päivämäärän kirjaaminen koskee kaikkia maatalousyrittäjiä silloin, kun lohkolla on käytetty muuta eläinperäistä lannoitetta kuin lantaa, ja kun tällaista lohkoa laidunnetaan.</p>	X	-	X	<p>2 vuotta</p> <p>Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta</p>

Merkitse lohkokohtaisiin muistiinpanoihin	Kaikkia koskeva	Täyden tävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
<p>Suoja- ja monimuotoisuuskaistojen perustaminen ja niillä tehtävät hoitotoimenpiteet ja muut tapahtumat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasvuston tuhoutuminen • hukkakauran tai muiden rikkakasvien torjunta • kasvuston uudelleen perustaminen • monimuotoisuuskaistan sijainti. 	-	-	X	Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
<p>Pohjavesialueella käytetty kesantopellon siemenseos (lajit ja niiden osuus siemenseoksessa)</p>	-	X	-	Hakuvuosi ja seuraavat 4 vuotta
<p>Valitun lohkokohtaisen toimenpiteen ja ympäristösopimuksen ehdoissa edellytetyt asiat (katso nämä vaatimukset tarkemmin taulukosta 2 ja 3)</p>	-	-	X	Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Merkitse lohkokohtaisiin muistiinpanoihin	Kaikkia koskeva	Täyden tävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
Lannoituspäivä tai -päivät	X	X	X	5 vuotta Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Väkilannoitteiden ja orgaanisten lannoitevalmisteiden lajit ja määrät	X	X	X	5 vuotta Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Lohkolle levitetyn typen määrä	X	X	X	5 vuotta Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Merkitse lohkokohtaisiin muistiinpanoihin	Kaikkia koskeva	Täyden tävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
Lohkolle levitetyn fosforin määrä ** Merkitse 5 vuoden lannoituskauden alkaminen lohkomuistiinpanoihin.	X**	-	X	5 vuoden tasausjakson ajan Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Tarvittaessa merkintä fosforintasauksen alkamisesta ja tasausvuodesta.	-	-	X	Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Kasvinsuojeluaineen täydellinen nimi	X	X	X	3 vuotta Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Kasvinsuojeluaineen käyttöajankohta	X	X	X	3 vuotta Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Merkitse lohko-kohtaisiin muistiinpanoihin	Kaikkia koskeva	Täyden tävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
Kasvinsuojeluaineen käyttömäärä	X	X	X	3 vuotta Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Kasvinsuojeluaineen käyttökohde (eli viljelykasvi ja pinta-ala, jolle ainetta on käytetty)	X	X	X	3 vuotta Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Havaitut taudit ja tuholaiset	-	-	X	Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Merkitse lohko-kohtaisiin muistiinpanoihin	Kaikkia koskeva	Täyden tävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
<p>Syy kasvinsuojeluaineiden käyttöön eli oletko tehnyt päätöksen torjunnasta rikkakasvien, kasvitautien, kasvitaudeille otollisten olosuhteiden, havaitun tautitilanteen tai tuhoeläinten takia tai oletko käyttänyt kasvunsäädettä havaitun laontorjuntatarpeen takia. Voit myös luetella torjunta-päätökseen johtaneet havaitut rikkakasvit, tuhoeläimet tai kasvitaudit.</p>	-	-	X	Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
<p>Muut toteutetut kasvinsuojelutoimenpiteet</p>	-	-	X	Ympäristö-sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Taulukko 2. Ympäristösitoumuksen lohko-kohtaisten toimenpiteiden ehdoissa edellytetyt kirjaamisvaatimukset.

Ympäristösitoumuksen lohkohtainen toimenpide	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Lietelannan sijoittaminen peltoon	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjaa lohkomuistiinpanoihin käyttämäsi lietelanta, virtsa, lietelannasta erotettu nestejäte ja/tai nestemäinen orgaaninen lannoitevalmiste ja levitysmäärä lohkoittain. • Kirjaa edellä mainitun, levitetyn lannoitteen typpi- ja fosforiravinnemäärät. 	Ympäristösitoutuskausi ja sitoutuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjaa lohkomuistiinpanoihin käyttämäsi lannoitevalmiste, maanparannusaine, kasvualusta tai/ja toiselta tilalta hankittu kuivalanta tai lannasta erotettu kuivajäte ja levitysmäärä. • Kirjaa edellä mainittujen levitettyjen orgaanisten materiaalien typpi- ja fosforiravinnemäärät lohkohtaisiin muistiinpanoihin. 	Ympäristösitoutuskausi ja sitoutuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Ympäristösitoumuksen lohko-kohtainen toimenpide	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Valumavesien hallinta	<ul style="list-style-type: none"> • Pidä kirjaa tehdyistä säätö-, hoito- ja huoltotoimenpiteistä. Voit merkitä tiedot toimenpiteistä myös lohko-kohtaisiin muistiinpanoihin erillisen päiväkirjan sijasta. • Merkitse lohko-kohtaisiin muistiinpanoihin myös lohkon perustiedot ja vuosittaiset viljelytoimenpiteet. 	Ympäristösitoutuskausi ja sitoutuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Suojavyöhykkeet	<ul style="list-style-type: none"> • Tee lohko-kohtaisiin muistiinpanoihin merkinnät suojavyöhykkeen perustamis- ja hoitotoimenpiteistä (niitto, korjuu), kasvuston tuhoutumisesta, hukkakauran tai muiden rikkakasvien torjunnasta ja kasvuston uudelleen perustamisesta. 	Ympäristösitoutuskausi ja sitoutuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Monivuotiset ympäristönurmet	<ul style="list-style-type: none"> • Merkitse lohko-kohtaisiin muistiinpanoihin peruste monivuotisen ympäristönurmen perustamiselle 	Ympäristösitoutuskausi ja sitoutuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Luonnonhoitopeltonurmet, viherlannoitusnurmet, kerääjäkasvit, saneeraus- ja kasvit ja monimuotoisuuspellot	<ul style="list-style-type: none"> • Ei erillisiä lisävaatimuksia lohko-kohtaisten muistiinpanojen lisäksi. 	Ympäristösitoutuskausi ja sitoutuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Ympäristösitoumuksen lohkokohtainen toimenpide	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvisuojelu	<ul style="list-style-type: none"> • Tee lohkokohtaisiin muistiinpanoihin merkinnät: <ul style="list-style-type: none"> ◦ käytetystä kasvinsuojelumenetelmästä ja torjunnan onnistumisesta ◦ kasvuston tai kasvituhoojien tarkkailusta ja torjunnasta ◦ kemiallisen torjunnan perusteluista. • Säilytä ostokuitit valmisteiden hankinnasta tai urakointityöstä. 	Ympäristösitoutuskausi ja sitoutuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Taulukko 3. Ympäristösopimusten ehdoissa edellytetyt kirjaamisvaatimukset

Sopimuksen nimi	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Kurki-, hanhi- ja joutsenpellot	<ul style="list-style-type: none"> • Tee muistiinpanot sopimusalueella tehtävistä toimenpiteistä lohkoittain. Kirjaa lohkon nimi, tunnus ja pinta-ala sekä vuosittaiset toimenpiteet, niiden toteuttamisaika, kesto ja toimenpiteiden vaikutus ympäristöön. • Tee muistiinpanot lohkojen perustiedoista ja lannoituksesta sekä kasvinsuojelusta sekä muista toimenpiteistä samalla tavalla kuin ympäristö-sitoumuksessa vaaditaan. • Tee toimenpiteet hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti. Kirjaa myös mahdolliset poikkeus-tilanteet, kuten suojakaistan vaikea rikkakasvi-ongelma ja torjunnan jälkeen tehtävä kasvuston uudelleen perustaminen. Huomaa, että sopimuksessa hyväksytystä suunnitelmasta poikkeaminen ja tehtävien toimenpiteiden muuttaminen vaatii ELY-keskuksen hyväksynnän 	Ympäristösopimus kausi ja sopimuskauden jälkeen 4 vuotta

Sopimuksen nimi	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito	<ul style="list-style-type: none"> • Pidä hoitopäiväkirjaa sopimusalueella tehtävistä toimenpiteistä lohko kohtaisesti tai kirjaa tehdyt toimenpiteet lohko kohtaisesti muistiinpanoihin. Tee muistiinpanot sopimusalueella tehtävistä toimenpiteistä lohko kohtaisesti. Kirjaa lohkon nimi, tunnus ja pinta-ala sekä vuosittaiset toimenpiteet, niiden toteuttamisaika, kesto ja toimenpiteiden vaikutus ympäristöön. • Tee toimenpiteet hyväksytyin suunnitelman mukaisesti ja kirjaa myös mahdolliset poikkeustilanteet. Huomaa, että sopimuksessa hyväksytystä suunnitelmasta poikkeaminen ja tehtävien toimenpiteiden muuttaminen vaatii ELY-keskuksen hyväksynnän. 	Ympäristösopimus kausi ja sopimuskauden jälkeen 4 vuotta
Kosteikkojen hoito	<ul style="list-style-type: none"> • Pidä hoitopäiväkirjaa sopimusalueella tehtävistä toimenpiteistä tai kirjaa tehdyt toimenpiteet lohko kohtaisesti muistiinpanoihin. Tee muistiinpanot sopimusalueella tehtävistä toimenpiteistä lohko kohtaisesti. Kirjaa lohkon nimi, tunnus ja pinta-ala sekä vuosittaiset toimenpiteet, niiden toteuttamisaika, kesto ja toimenpiteiden vaikutus ympäristöön. • Tee toimenpiteet hyväksytyin suunnitelman mukaisesti ja kirjaa myös mahdolliset poikkeustilanteet. Huomaa, että sopimuksessa hyväksytystä suunnitelmasta poikkeaminen ja tehtävien toimenpiteiden muuttaminen vaatii ELY-keskuksen hyväksynnän. 	Ympäristösopimus kausi ja sopimuskauden jälkeen 4 vuotta

Sopimuksen nimi	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Alkuperäiskasvi lajikkeen ylläpito	<p>Säilytä Ruokaviraston (aikaisemmin Eviran) ylläpitopäätös.</p> <ul style="list-style-type: none"> Pidä alkuperäiskasvilajikkeen ylläpidon toimenpiteistä muistiinpanoja, joista ilmenee mm. milloin ylläpitoerä on perustettu, sen koko, kuinka paljon ylläpitoerästä on otettu siementä ja sen käyttötarkoitus. Jos siementä on lisätty, merkitse ylös jokaisen tuotetun erän alkuperäinen koko, kuinka paljon siementä (kg) erästä on otettu, mihin tarkoitukseen siemen on käytetty (esim. mitä siemenerää on tuotettu) ja mikä on erästä tuotettavan sadon kauppaeränumero (markkinoitavat siemenerät) tai muu tunnistite (muut siemenerät) 	Ympäristösopimus kausi ja sopimuskauden jälkeen 4 vuotta

1.2 Tilakohtaisesti tehtävät muistiinpanot ja vuosittaiset ilmoitusta vaativat asiat

Luvussa kerrotaan tilakohtaisesti tehtävistä muistiinpanoista sekä vuosittaisista ilmoitusta vaativista asioista. Taulukossa 4 on lueteltu asiakirjat, jotka on säilytettävä tilalla tai jotka vaativat ilmoituksen tekemistä. Jos olet luomuviljelijä, lue luomutuotantoon liittyvät lisävaatimukset luvusta **1.4 Luonnonmukainen kasvinviljely**.

Taulukko 4. Tilalla säilytettävät asiakirjat ja vuosittaisia ilmoitusta vaativat asiat

Asiakirja tai ilmoitus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
Voimassa oleva lanta-analyysi (Jos tilallasi syntyy ja/tai käytät lantaa yli 25m ³ vuodessa / lantalaji)	X	X	X	5 vuotta Ympäristösitoumus kausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Asiakirja (esim. lasku/ kuormakirja/tuoteseloste), josta voidaan todeta käytetty lannoite ja sen ravinnesisältö ja tarvittaessa kuiva-ainepitoisuus	X*	X*	X*	4 vuotta hakuvuoden jälkeen Ympäristösitoumus kausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Käyttämäsi lannoitevalmisteen tuoteseloste/muu asiakirja, josta voi todeta tuotteen kadmium-pitoisuuden	X**	-	-	1 vuosi
Hukkakauran torjuntasuunnitelma (jos sellainen on tehty)	X	X	-	Suunnitelman voimassaolon ajan

Asiakirja tai ilmoitus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
<p>Viljavuustutkimus</p> <p>Huolehdi, että sinulla on voimassa oleva viljavuustutkimus kaikista viljelyssä olevista peltoaloista. Liitä tutkittaviin näytteisiin aina lohkotunnus.</p>	-	-	X	<p>Ympäristösitoumus kausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta</p>

Asiakirja tai ilmoitus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
<p>Viljelysuunnitelma</p> <p>Tee joka vuosi viljelysuunnitelma lohkoittain kuluvalle vuodelle.</p> <p>Vuosittainen viljelysuunnitelma täsmentää ensimmäisen sitoumusvuoden loppuun mennessä kuntaan toimitettua viisivuotista viljelysuunnitelmaa.</p> <p>Kirjaa suunnitelmaan kasvilaji sekä suunniteltu lannoitus lannoitemäärien ja -lajien osalta.</p> <p>Viljelysuunnitelma on aiesuunnitelma.</p> <p>Tarkenna päivitetty tiedot lohkoittain muistiin-panoihin kylvöjen jälkeen.</p>	-	-	X	Ympäristösitoumus kausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Asiakirja tai ilmoitus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
<p>Kasvinsuojelu</p> <p>Säilytä kasvinsuojeluaine-kirjanpidon (katso kirjanpitovaatimukset taulukosta 1) lisäksi kasvinsuojeluaine-tutkintotodistus ja todistus ruiskuntestauksesta. Tutkintotodistus on voimassa viisi vuotta sen myöntämisestä ja ruiskuntestaustodistus kolme vuotta ruiskun testaamisesta.</p>	X	-	X	<p>Todistuksen voimassaolon ajan</p> <p>Ympäristösitoumus kausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta</p>

Asiakirja tai ilmoitus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
<p>Tee ympäristösitoumuksen syysilmoitus lokakuun loppuun mennessä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vipupalvelussa tai toimita kuntaan (lomakkeella 465 (pdf)): peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys (ilmoitus pakollinen joka vuosi) • lietelannan sijoittaminen peltoon (ilmoita, jos olet levittänyt) • ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen (ilmoita, jos olet levittänyt) 	-	-	X	-

Asiakirja tai ilmoitus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
<p>Ilmoitus kuivalannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastoinnista aumassa ja kompostin jälkikypsytyksestä aumassa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tee ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 14 vuorokautta ennen varastoinnin aloittamista lomakkeella 6029. 	X	-	-	-

Asiakirja tai ilmoitus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Ympäristö-sitoumus	Säilytysaika vähintään
Ilmoitus lannan levittämisestä poikkeustilanteissa <ul style="list-style-type: none"> • Tee ilmoitus lokakuun loppuun mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle lomakkeella 6027. 	X	-	-	-
Tee ilmoitus Ruokavirastoon, jos tuot maahan lannoitteita tai valmistat orgaanisia lannoitevalmisteita, lomakkeet täällä .	-	-	-	-

* Vaaditaan typen osalta

** Kadmium (Cd) -pitoisuus tarvitaan sallitun enimmäiskuorman osoittamiseen. Mikäli tietoa ei ole, laskennassa käytetään tuotteen suurinta sallittua Cd-pitoisuutta.

1.2.1 Biosidit eli haitallisten eliöiden torjunta-aineet

Taulukko 5. Biosideihin liittyvät kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Pidä kirjaa desinfiointiaineiden ja tuhoeläinmyrkkujen käytöstä elintarvikkeiden ja rehujen käsittely- ja varastointitiloissa sekä kuljetus-, siirto- ja punnitusvälineiden sekä säilytysastioiden käsittelyssä.</p> <p>Kirjanpidoksi riittää esimerkiksi ostokuitit tai tuholaiistorjuntayritykseltä torjuntakäynneistä saadut raportit, jos niissä on kirjanpidossa vaaditut tiedot eli käytetyn biosidin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nimi • käytetty määrä • käyttöaika. 	x	x	3 vuotta

1.2.2 Rehuntuotanto

Rehuja ovat eläinten ruokintaan tarkoitetut aineet ja tuotteet, esimerkiksi viljat, heinät, erilaiset rehuseokset, rehun lisäaineet ja niiden seokset eli esiseokset, joita ovat monet säilörehun säilöntäaineet.

Vaatus rehukirjanpidosta koskee kaikkia tuottajia, jotka viljelevät kasveja rehuksi. Poikkeuksena rehukirjanpitoa ei edellytetä kotoiseen käyttöön tarkoitetuista rehuista, jotka käytetään muiden kuin elintarviketuotantoeläinten, kuten lemmikkieläinten, tai yksityiseen kotikäyttöön tarkoitettujen elintarviketuotantoeläinten ruokinnassa. Katso eläinten ruokintaan ja rehujen sekoitukseen liittyvät vaatimukset osiosta **2.1.3 Eläinten ruokinta, rehujen sekoitus ja valmistus**.

Rehuksi viljeltävien kasvien rehukirjanpidoksi riittää rehujen osto- ja myyntitositteiden (verokirjanpito), tilalla tuotettujen rehujen lohkokortaisten muistiinpanojen (lohkokortit) ja rehuista mahdollisesti esimerkiksi viranomaisvalvonnassa tai myyntitilanteessa otettujen näytteiden tutkimustodistusten säilyttäminen, kun niistä löytyvät alla taulukossa 6 olevat tiedot.

Vaihtoehtoisesti voit kirjata rehujen tiedot esimerkiksi Ruokaviraston verkkosivuilta löytyvään **rehukirjanpidon mallilomakkeeseen**.

Taulukko 6. Rehuntuotannon (rehukasvien viljelyn) kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Tilalle hankittu rehu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rehun myyjän/ toimittajan nimi ja osoite • tuotteen nimi (esimerkiksi säilörehun säilöntäaineen nimi) • toimituspäivä ja määrä (esimerkiksi l tai m³). 	X	X	5 vuotta
<p>Tilalta luovutettu rehu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rehun ostajan/vastaanottajan nimi ja osoite • tuotteen nimi (esimerkiksi kaura) • toimituspäivä ja määrä (esimerkiksi tn, m³ tai paalia). 	X	X	5 vuotta
<p>Tilalla tuotettu rehu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rehun nimi (esimerkiksi kuivaheinä) • määrä (tn, m³ tai paalia). 	X	X	5 vuotta
<p>Rehuista otettujen näytteiden tulokset</p>	X	X	5 vuotta

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Tilalle ostetun tai tilalla tuotetun rehuerän rehuvaraston tunniste, esimerkiksi "laakasiilo 3".</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rehuvaraston tunnisteen muoto on vapaa, kunhan rehujen säilytyspaikat ovat yksilöitävissä ja erotettavissa toisistaan. Jos rehuvarasto on erotettavissa sijaintinsa puolesta, voit merkitä rehuvaraston paikan rehukirjanpitoon rehuvaraston tunnisteeksi. Voit esimerkiksi käyttää sen lohkon nimeä säilörehupaalien varaston tunnisteena, jossa ne varastoit. 	X	-	5 vuotta

Jos harjoitat tilalla myös muuta rehualan toimintaa kuin rehuksien viljelyä (alkutuotannon toimintaa), esimerkiksi puristat rypsiä tai tarjoat rehun kuljetus- tai varastointipalveluita, huomioi rehulainsäädännöstä tulevat muut kirjaamis- ja ilmoitusvaatimukset sekä vaatimukset säilytettävistä asiakirjoista.

Lisätietoja: **Muu rehualan toiminta.**

1.2.3 Kasveista ja sienistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotanto

Kasveista ja sienistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannolla tarkoitetaan esimerkiksi kasvien, hedelmien, marjojen sekä viljan ja sienten viljelyä ja sadonkorjuuta elintarviketarkoituksiin.

Taulukko 7. Kasveista ja sienistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotantoon liittyvät kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimukset	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Säilytä kastelu-, pesu- ja jäähdytysveden tutkimustulokset:</p> <ul style="list-style-type: none"> • säännöllisesti 3 vuoden välein tehdyistä tutkimuksista*. 	X	X	Säilytä aina uusintutkimustodistukset
<p>Kirjaa ja säilytä tilalta toimitetuista kasveista ja sienistä saatavista tuotteista ainakin seuraavat tiedot**:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vastaanottajan nimi ja osoite (ei vaadita luovutettaessa suoraan kuluttajalle) • alkuperämaa (kokonaisuudessaan myytävät tuoreet marjat, hedelmät, vihannekset ja sienet)*** • tuotteen nimi • toimituspäivä ja ajankohta, jos saman päivän aikana on toimitettu useita eriä • toimitettu määrä. 	X	X	1 vuosi

Kirjaamisvaatimukset	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Kirjaa sellaisten tautien ja haittaeläinten esiintyminen tilalla, jotka voivat vaikuttaa kasveista ja sienistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuuteen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elintarvikevälitteiset taudinaiheuttajat, esimerkiksi yersiniat, salmonella ja norovirus • haittaeläinten, kuten jyräjöiden, runsas esiintyminen 	X	-	3 vuotta
<p>Kasveista ja sienistä saatavien elintarvikkeiden tuotantoon liittyvien ihmisten terveydelle merkityksellisten tutkimusten tulokset.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tällaisia tutkimuksia ovat esimerkiksi kasvinsuojeluainevalvontaohjelmassa tehdyt tutkimukset ja mahdolliset taudinaiheuttajatutkimukset kuten itujen tuotannossa otetut STEC- ja salmonellatutkimukset. • Kirjaamisvaatimus täyttyy esimerkiksi säilyttämällä tutkimustodistukset. 	X	X	3 vuotta

* Jos tilasi vesi tulee vesilaitokselta tai vesiosuuskunnalta, riittää, että osoitat olevasi liittynyt vesilaitoksen verkostoon, esimerkiksi laskun avulla.

** Lisäksi tilalta toimitettavien elintarvikkeiden pakkauksissa ja tuotteiden saateasiakirjoissa on jäljitettävyyden varmistamiseksi oltava ainakin: tuotteen nimi, alkuperämaa, erätunnus sekä viljelijän nimi ja osoite.

Kaupan pitämisen erityisvaatimusten alaisten kasvien pakkauksissa ja saateasiakirjoissa on mainittava tapauksen mukaan kaupan pitämisen erityisvaatimusten edellyttämät merkinnät laatuluokasta, lajikkeesta tai kaupallisesta tyypistä.

Kaupan pitämisen erityisvaatimuksia sovelletaan seuraaville tuotteille/tuoteryhmille: omenat, sitruhedelmät (sitruunat, mandariinit, satsumat, klementiinit, appelsiinit), kiivit, salaattit (kähärä- ja siloendiivit; pois lukien ruukkusalaattit), persikat ja nektariinit, päärynät, mansikat, paprikat, viinirypäleet, tomaatit.

*** Ei ole täydentävien ehtojen vaatimus.

Taulukko 8. Puutarhatuotteiden varastointituen kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Jos haet varastointitukea, ylläpidä varastokirjanpitoa varastossa olevista puutarhatuotteista ajalla 1.11.–31.12. tukihakuvuonna.	4 vuotta hakuvuoden jälkeen

1.3 Siementen, taimiaineiston sekä ruukku- ja ryhmäkasvien tuottajat

Siementen ja taimien tuottajilta edellytetään lohkokohtaisten muistiinpanojen tekemistä ja säilyttämistä (ks. luku **1.1 Lohkokohtaiset muistiinpanot**). Lisäksi on joitain kirjaamisvaatimuksia, joita edellytetään erityisesti siemenviljelijöiltä (taulukko 9) ja joitain vaatimuksia, jotka koskevat taimituottajia (taulukko 10).

Siemenviljelijät

Taulukko 9. Sertifioitua siementä myyntiin tuottavan siemenviljelijän kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
<ul style="list-style-type: none"> • Laji- ja lajiketiedot lohkoittain • Lohkot, joilla siemenviljelys sijaitsee ja niiden pinta- alat • Lohkokohtaisesti tiedot esikasveista (laji, lajike ja mahdollinen vakuustodistus) edellisiltä vuosilta • Siemenviljelyksen kantasiementiedot – säilytä kauppaerätieto, vakuustodistus ja rahtikirja. • Hukkakauratiedot (tarkkailulohko siemenviljelytiloilla) • Satokirjanpito – tiedot mihin ko. vuoden siemenviljelyksen sato on varastoitu (varastokirjanpito) • Siemenviljelyksen sadon toimitus siemenpakkaamolle (milloin toimitettu pakkaamolle, lähete) • Siemenperunalla lisäksi lohko-kohtaiset tiedot maanäytteenotosta ja ankerioismäärityksen tuloksista. 	<p>1–6 vuotta, seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vilja-, öljy- ja kuitukasvit (ei rypsi ja rapsi) 2 vuotta • Nurmi- ja nurmipalkokasvit 5 vuotta • Herne ja härkäpapu 2 vuotta • Rypsi ja rapsi 5 vuotta • Peruna 2 vuotta • Hukkakauratiedot 3 vuotta • Satokirjanpito 5 vuotta • Rahtikirjat 6 vuotta • Perunan ankerioismääritys on voimassa niin kauan kunnes lohkolla seuraavan kerran viljellään perunaa.

Kasvipassia käyttävät taimiaineiston sekä ruukku- ja ryhmäkasvien viljelijät

Seuraavat kirjaamisvaatimukset koskevat sinua, mikäli olet kasvipassia ja/tai taimitodistusta käyttävä

tuottaja ja tuotat:

- taimitarhakasveja
- kasvihuonekasvien taimia ammattimaiseen jatkokasvatukseen
- ruukku- tai ryhmäkasveja

Taulukko 10. Taimiaineiston tuotannon sekä ruukku- ja ryhmäkasvituotannon kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika
<p>Kasvintuhoojien omavalvontana tehdyt tarkastukset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Päiväys • Tarkastetut kasvit • Havainnot • Otetut näytteet tuloksineen • Laatutuhoojille tehdyt toimenpiteet 	3 vuotta
<p>Kasvipassitiedot vastaanotetuista* ja lähetetyistä eristä (koskee kasvipasseja myöntäviä toimijoita)</p>	3 vuotta
<p>Kasvien osto- ja myyntilähetyslistat (koskee kaikkia toimijoita)</p>	3 vuotta asiakirjojen päiväyksestä lukien
<p>Kasvierien liikkeet tuotantopaikan sisällä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koskee kaikkia toimijoita • Vähintään suunnitelma siitä, mitä kasveja viljellään eri lohkoilla tai kasvihuoneissa. 	3 vuoden ajalta
<p>Viljelykirjanpito taimiaineiston tuotannosta (ei koske valmiiden ruukku- ja ryhmäkasvien tuotantoa)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erittäin kasvilajit ja lajikkeet sekä lukumäärä • Lisäyslähde / vastaanotettu erä josta kasvatus aloitettu • Lisäys- / vastaanottopäivämäärä jolloin kasvatus aloitettu • Jäljitettävyyškoodi tietyillä kasveilla • Erän sijainti tuotantopaikalla 	3 vuotta siitä, kun kasvit on myyty

* Erytystä huomiota tulee kiinnittää kasvipassitietojen säilyttämiseen. Kasvipassitiedot eivät aina ole lähetyslistassa, vaan tiedot voivat olla kasvierään kiinnitettynä, jolloin ne pitää ottaa erikseen talteen.

Lisätietoja: www.ruokavirasto.fi/kasvinterveys

1.4 Luonnonmukainen kasvinviljely

Jos viljelet tilaasi luonnonmukaisen tuotannon ehtojen mukaisesti, sinua koskevat tavanomaisen tuotannon kirjaamisvaatimusten lisäksi myös tässä luvussa mainitut kirjaamisvaatimukset. Vastaavasti huomioi tässä luvussa mainittujen vähimmäissäilytysaikojen lisäksi myös luvuissa 1.1–1.3 mainitut vähimmäissäilytysajat.

Jos osa tilastasi on tavanomaisessa tuotannossa, pidä liike- ja varastokirjanpitoa ja tee lohkokohtaisia muistiinpanoja myös tavanomaisessa tuotannossa olevasta tilan osasta. Tee muistiinpanot 7 vuorokauden kuluessa tapahtumasta.

Normaalin liikekirjanpidon lisäksi luomu edellyttää tietoa tilalle tulevista ja tilalta lähtevistä tuotantopanoksista ja tuotteista eli varastokirjanpitoa ja siitä tehtäviä yhteenvetoja eli taseita. Varastokirjanpidon tiedot voivat perustua kirjanpitositteiden (kuten kuittien ja laskujen) lisäksi myös esimerkiksi lohkokohtaisiin muistiinpanoihin ja tuotteiden saateasiakirjoihin. Arvioi, että varastokirjanpidon tiedot vastaavat varastoissa olevia tuotemääriä. Voit tarkentaa varastossa olevat määrät myöhemmin esimerkiksi tilitystietoihin perustuen.

Taulukko 11. Luomukasvinviljelytilan kirjaamisvaatimukset

Katso yksityiskohdat: **[1. Yleiset ohjeet ja kasvintuotannon ehdot \(pdf\)](#)**

Kirjaamisvaatimus (liikekirjanpito ja varastokirjanpito)	Säilytysaika vähintään
<p>Tilalle hankitut (ostetut tai saadut) tuotantopanokset (kuten lannoitteet, mukaan lukien karjanlanta, maanparannusaineet, kasvinsuojeluaineet sekä siemenet ja muu lisäysaineisto ja maataloustuotteet*):</p> <ul style="list-style-type: none"> • määrä (esim. kg tai m³) ja laatu (esim. siemenohra, rehukaura) • tuotantotapa (luomu, siirtymävaihe, tavanomainen) • toimituspäivä • vastaanotetuista luomutuotteista tehtyjen pakkausmerkintöjen ja saateasiakirjojen vastaavuuden tarkastusten tulos. • Vastaanotettaessa luomutuotteita tarkistetaan, että pakkauksissa ja saateasiakirjoissa olevat tiedot (toimijan ja tuotteen nimi, mahdollinen eränumero, valvontaviranomaisen tunnus) vastaavat toisiaan. Kyseinen saateasiakirja on säilytettävä tarkastusta varten. <p>Tilalla tuotetut ja käytetyt maataloustuotteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • satoarvio ja kokonaismäärä (esim. kg tai m³) ja laatu (esim. ohra, kaura) • mahdollinen hävikki tuotteiden tuotantotapa (luomu, siirtymävaihe, tavanomainen). <p>Tilalta myytyt tai luovutetut tuotantopanokset ja maataloustuotteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • määrä (esim. kg tai m³) ja laatu (esim. mallasohra, rehukaura) • tuotantotapa (luomu, siirtymävaihe, tavanomainen) • vastaanottajien nimet • toimituspäivä. 	<p>Luomutarkastuksesta luomutarkastukseen tai niin kauan kuin tuotetta on varastossa</p>

Kirjaamisvaatimus (liikekirjanpito ja varastokirjanpito)	Säilytysaika vähintään
<p>Varastokirjanpidon tase (yhteenveto siitä, kuinka paljon tuotantopanoksia ja valmiita tuotteita on varastossa)</p> <p>Laske taseet vähintään sato- tai kalenterivuosittain. Sinun ei tarvitse laatia varastokirjanpidon taseita silloin, kun tapahtumien määrä on niin vähäinen, että tarkastaja voi vaivatta kirjanpidosta nähdä, paljonko tuotteita on hankittu/luovutettu (enintään 10 tapahtumaa vuodessa).</p>	
<p>Kasvulohkokohtaiset muistiinpanot:</p> <p>Kirjaa luvussa 1.1 Lohkokohtaiset muistiinpanot mainittujen lohkomuistiinpanojen lisäksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kerääjäkasvit • sadon määrä tuotantotavoittain (luomu, siirtymävaihe, tavanomainen) ja korjuupäivä. Saa perustua arvioon (tarkempi tieto myynnin yhteydessä) 	<p>Luomutarkastuksesta luomutarkastukseen tai niin kauan, kun tuotetta on varastossa</p>
<p>Tarvittaessa merkintä fosforintasauksen alkamisesta lohkolla ja tasausvuodesta</p>	<p>Luomusitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta</p>

* Huom! Varastokirjanpitoa vaaditaan myös sellaisista tavanomaisista tuotteista ja tuotantopanoksista, jotka voivat sekoittaa luomutuotteiden kanssa. Jos ostat rehuviljaa luomutilan tavanomaiselle karjalle, tulee sekä luomu- että tavanomainen vilja näkyä varastokirjanpidossa.

2. Eläintuotanto

Tämän osan alussa on käsitelty elintarviketuotantoeläimiä koskevat yleiset kirjaamisvaatimukset.

Elintarviketuotantoeläimellä tarkoitetaan eläintä, josta saadaan eläimistä saatavia elintarvikkeita, kuten maitoa, munia, hunajaa tai lihaa. Ota lisäksi huomioon eläinlajikohtaiset lisävaatimukset luvusta **2.2 Eläinlajikohtaiset kirjaamisvaatimukset**. Tavanomaista tuotantoa koskevat kirjaamisvaatimukset koskevat soveltuvin osin myös luomueläintuotantoa ja tarvittavat lisävaatimukset on koottu luomueläintuotantoa koskevaan **lukuun 2.3**. Jos kasvattamasi eläimet eivät ole elintarviketuotantoeläimiä, niitä koskevat tietojen kirjaamisvaatimukset on koottu oppaan lukuun **2.2.7 Muut tuotantoeläimet**.

Kirjanpito voi olla sähköisessä muodossa. Kirjaamiseen voi käyttää tilalla käytössä olevaa eläinten terveydenhuollon seurantajärjestelmää (esimerkiksi Naseva, Sikava) tai laatujärjestelmää.

Osaan taulukoista on merkitty rastit kohtiin ”kaikkia koskeva” ja ”täydentävät ehdot”.

- Rasti kohdassa ”kaikkia koskeva” merkitsee, että sinun tulee täyttää kyseinen vaatimus, vaikka et hakisikaan maataloustukia.
- Rasti kohdassa ”täydentävät ehdot” merkitsee, että vaatimus on maataloustukien täydentävien ehtojen järjestelmään kuuluva ehto. Täydentävät ehdot ovat vaatimuksena EU:n suorissa tuissa ja osarahoittamissa tuissa (ympäristökorvaus, luonnonhaittakorvaus, eläinten hyvinvointikorvaus ja luonnonmukaisen tuotannon korvaus) sekä osittain kansallisissa viljelijätuissa.

2.1 Eläintenpitäjiä koskevat yleiset vaatimukset

2.1.1 Eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotanto

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannolla tarkoitetaan eläinten kasvatusta, lypsämistä ja kaikkia eläintuotannon vaiheita ennen teurastusta. Alkutuotantoa ovat esimerkiksi maidon- ja munantuotanto, lihakarjan kasvatusta, hyönteisten kasvatusta elintarvikkeeksi ja hunajantuotanto.

Tässä luvussa on käsitelty kaikkia elintarviketuotantoeläimiä koskevat kirjaamisvaatimukset. Katso näiden lisäksi eläinlajikohtaiset lisävaatimukset luvusta **2.2 Eläinlajikohtaiset kirjaamisvaatimukset**.

Taulukko 12. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon kirjaamisvaatimukset.

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
Pidä kirjaa tilalle vastaanotetuista ja tilalta teurastettaviksi toimitetuista eläimistä. Kirjaamisvaatimus voidaan täyttää eläinluettelolla (katso luku 2.2 Eläinlajikohtaiset kirjaamisvaatimukset).	X	X	1 vuosi
Jos eläimeen on laitettu mikrosiru, kirjaa ylös eläimen tiedot ja mikrosirun numero.	X	-	1 vuosi siitä, kun eläin on toimitettu tilalta
Kun lähetät eläimiä teurastamoon, ilmoita kyseisiä eläimiä koskevat elintarvikeketjutiedot teurastamoon vähintään 24 tuntia ennen eläinten saapumista teurastamoon tai viimeistään eläinten mukana.	X	-	-

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Pidä kirjaa tilalta elintarvikkeeksi toimitetuista alkutuotannon tuotteista, kuten munista tai maidosta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vastaanottajan nimi ja osoite • tuotteen nimi • toimituspäivä ja ajankohta, jos saman päivän aikana on toimitettu useita eriä • toimitettu määrä. <p>Kuluttajalle suoraan myydyistä elintarvikkeista tarvitsee kirjata vain myyty tuote ja sen kokonaismäärä sekä myyntipäivä. Ruokavirasto kuitenkin suosittelee, että raakamaitoa ostaneiden kuluttajien osalta myös nimi ja yhteystieto kirjataan, ostajien suostumuksella.</p>	X	X	1 vuosi

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Eläinten terveys: (jäljitettävyys)</p> <p>Pidä kirjaa eläinten terveydentilasta ja sellaisten tautien esiintyvyydestä, jotka voivat vaikuttaa eläimistä saatavien tuotteiden turvallisuuteen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esimerkiksi salmonella, sikaruusu, EHEC, listeria, luomistauti, pernarutto, tuberkuloosi, TSE-sairaudet, sikojen hännänpurenta, lapahaavaumat. • Kirjaa ylös myös, jos havaitset muutoksia tuotannossa, esimerkiksi huomattavat muutokset rehun tai veden kulutuksessa, maidon- tai munantuotantomäärissä. <p>Kirjaamisvaatimus voidaan täyttää säilyttämällä tiedot eläinlääkärin eläimille antamista diagnooseista esimerkiksi siemennys- ja terveyskorteissa tai eläinten terveydenhuollon seurantajärjestelmässä (esimerkiksi Naseva, Sikava).</p>	X	-	3 vuotta

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Tutkimukset ja tarkastukset:</p> <p>Pidä kirjaa eläimistä otettujen näytteiden tai muiden diagnostiin tarkoituksiin otettujen näytteiden, joilla on merkitystä ihmisten terveyden kannalta, tutkimusten tuloksista.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esimerkiksi salmonella-valvontaohjelmasta, nautojen EHEC-tutkimuksista, teurastamon toteuttamasta broilereiden kampylobakteerivalvonnasta, raakamaidon patogeenitutkimuksista, vierasainevalvontanäytteistä ja utaretulehdustutkimuksista. Kirjaamisvaatimus täyttyy, kun säilytät saamasi tutkimustodistukset. 	X	X	3 vuotta
<p>Tutkimukset ja tarkastukset:</p> <p>Pidä kirjaa eläinten tai eläimistä saatavien tuotteiden tarkastuksista ja niiden tuloksista. Esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläinten teurastustiedoista (lihantarkastuspäätökset, sikojen sairastuvuustiedot, tarkastuseläinlääkärin tai 	X	X	3 vuotta

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>teurastamon sinulle ilmoittamat tiedot)</p> <ul style="list-style-type: none"> • salmonellavalvontaohjelman liittyvistä tarkastuskäynneistä • maidon bakteeri- ja solupitoisuuden määrityksistä • eläimille tehdyistä terveystarkastuksista ja terveydenhuoltokäynneistä • maidontuotantotilojen navettahygieniatarkastuksista • muista alkutuotantopaikalla elintarvikelainsäädännön nojalla tehdyistä tarkastuksista. <p>Kirjaamisvaatimus täyttyy, kun säilytät saamasi tarkastuspöytäkirjat, -kertomukset, -yhteenvedot tai päätökset sekä meijerin toimittamat tulokset raakamaidon bakteerija solupitoisuuksien mittauksista.</p>			

2.1.2 Eläinten lääkitseminen

Kaikista elintarviketuotantoeläimille annettavista lääkkeistä ja lääkerehuista on pidettävä kirjaa. Kysy tarvittaessa eläinlääkäriltä tai apteekista, onko valmiste lääke. Lähes kaikki tuotantoeläinten lääkkeet ovat reseptilääkkeitä. Lääkerehussa on aina lääkerehu-merkintä. Eläimen omistajan tai haltijan on kirjattava kaikki eläinlääkärin, omistajan, haltijan tai muun henkilön tuotantoeläimelle antamat lääkkeet ja lääkerehut.

Jos sinulla on hevosia, katso lääkitsemistä koskevista kirjaamisvaatimuksista lisäksi luvusta **2.2.6 Hevoset**. Muiden tuotantoeläinten lääkitsemistä koskevat kirjaamisvaatimukset ovat luvussa **2.2.7 Muut tuotantoeläimet**.

Taulukko 13. Eläinten lääkitsemiseen liittyvät kirjaamisvaatimukset (elintarviketuotantoeläin).

Kirjaamisvaatimus (Kirjaa eläimen lääkinnästä seuraavat tiedot mahdollisimman pian lääkkeiden tai lääkerehun annon jälkeen:)	Täydentävät ehdot	Kaikkia koskeva	Säilytysaika vähintään
1. eläimen tai eläinryhmän tunnistustiedot	x	x	5 vuotta viimeisestä lääkkeen tai lääkerehun annosta huolimatta siitä, onko eläin elossa vai ei.
2. lääkityksen antopäivämäärät	x	x	5 vuotta viimeisestä lääkkeen tai lääkerehun annosta huolimatta siitä, onko eläin elossa vai ei.
3. lääkityksen aloittaja (eläinlääkäri tai eläinlääkärin tunnusnumero, eläimen omistaja tai haltija tai näiden valtuuttama henkilö)	-	x	5 vuotta viimeisestä lääkkeen tai lääkerehun annosta huolimatta siitä, onko eläin elossa vai ei.
4. lääkkeen tai lääkerehun käytön syy	x	x	5 vuotta viimeisestä lääkkeen tai lääkerehun annosta huolimatta siitä, onko eläin elossa vai ei.
5. lääkkeen nimi	x	x	5 vuotta viimeisestä lääkkeen tai lääkerehun annosta huolimatta siitä, onko eläin elossa vai ei.

Kirjaamisvaatimus (Kirjaa eläimen lääkinnästä seuraavat tiedot mahdollisimman pian lääkkeiden tai lääkerehun annon jälkeen:) 	Täydentävät ehdot	Kaikkia koskeva	Säilytysaika vähintään
6. lääkkeen tai lääkerehun määrä	x	x	5 vuotta viimeisestä lääkkeen tai lääkerehun annosta huolimatta siitä, onko eläin elossa vai ei.
7. lääkkeelle tai lääkerehulle määrätty varoaika	x	x	5 vuotta viimeisestä lääkkeen tai lääkerehun annosta huolimatta siitä, onko eläin elossa vai ei.
8. lääkkeen tai lääkerehun myyjä (lääkerehun osalta vaihtoehtoisesti toimittaja).	-	x	5 vuotta viimeisestä lääkkeen tai lääkerehun annosta huolimatta siitä, onko eläin elossa vai ei.

Kirjaa myös ennaltaehkäisevä lääkitys, esim. matolääkitys tai rokotus sekä lääkitykset, joilla ei ole varoaikaa.

Säilytä kaikki eläinlääkärin reseptit ja muut kirjalliset selvitykset lääkkeen tai lääkerehun luovutuksesta (esim. apteekkikuitit, lääkerehun rahtikirjat).

Kun eläinlääkäri luovuttaa eläinten terveydenhuollon seurantajärjestelmään (esim. Naseva, Sikava) kuuluvalla tilalla lääkkeitä tulevan tarpeen varalle, lääkekirjanpidon on oltava sähköinen.

2.1.3 Eläinten ruokinta, rehujen sekoitus ja valmistus

Rehuja ovat esimerkiksi viljat, karkearehut, täysrehut, täydennysrehut, juottorehut, kivennäisrehut, lääkerehut, rehun lisäaineet ja niiden seokset eli esiseokset.

Elintarviketuotantoeläinten ruokinta ja rehujen sekoittaminen ovat rehualan alkutuotannon toimintaa. Rehujen sekoittamisella tarkoitetaan rehuseosten, esimerkiksi ape- tai liemirehun, tekemistä oman tilan tarpeisiin käyttämättä lisäaineita tai esiseoksia muuten kuin täydennysrehujen sisältäminä. Poikkeuksena säilörehun säilöntäaineita olevien lisäaineiden tai esiseosten käyttäminen on rehualan alkutuotannon toimintaa. Rehun valmistamisella tarkoitetaan rehuseosten tekemistä lisäaineita tai esiseoksia, kuten vitamiineja tai ureaa käyttäen. Rehun valmistamista on myös esimerkiksi rehuseosten tekeminen myyntiin. Rehun valmistus ei ole alkutuotannon toimintaa ja sitä koskevat rehualan alkutuotannon toimintaa laajemmat vaatimukset kirjattavista tiedoista ja säilytettävistä asiakirjoista*.

Vaatimus rehukirjanpidosta koskee elintarviketuotantoeläimiä pitäviä tiloja. Kirjaamisvaatimusta ei kuitenkaan ole, jos kasvatat elintarviketuotantoeläimiä vain yksityiseen kotikäyttöön.

Jos tilallasi on myös kasvien viljelyä rehuksi, katso kirjaamisvaatimukset myös kohdasta **1.2.2 Rehuntuotanto**. Jos käytät lääkerehua, sitä koskevat lisäksi kaikki lääkkeiden kirjanpitoa koskevat vaatimukset: katso myös kirjaamisvaatimukset kohdasta **2.1.2 Eläinten lääkitseminen**. Lääkerehun määrää aina eläinlääkäri.

Rehukirjanpidoksi riittää ostotositteiden (verokirjanpito) ja rahtikirjojen, lääkerehuista lääkekirjanpidon (täydentäen lääkekirjanpidon edellyttämällä tiedoilla) ja rehuista mahdollisesti esimerkiksi viranomaisvalvonnassa tai myyntitilanteessa otettujen näytteiden tutkimustodistusten säilyttäminen, kun niistä löytyvät alla taulukossa 14 olevat tiedot. Vaihtoehtoisesti voit kirjata rehujen tietoja esimerkiksi Ruokaviraston verkkosivuilta löytyvään **rehukirjanpidon mallilomakkeeseen**.

* Lisätietoa rehujen valmistuksen (muuta kuin rehualan alkutuotannon toimintaa) kirjaamis- ja ilmoitusvaatimuksista ja säilytettävistä asiakirjoista osoitteessa [Ruokavirasto.fi](https://www.ruokavirasto.fi):

- **Rehun lisäaineiden ja esiseosten käyttö tilalla**
- **Muu rehualan toiminta**

Taulukko 14. Eläinten ruokinnan, rehujen sekoituksen ja valmistuksen* kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Tilalle hankittu rehu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rehun myyjän/toimittajan nimi ja osoite • tuotteen nimi (esimerkiksi ADE vitamiiniliuos) • toimituspäivä ja määrä (esimerkiksi l, tn, m³ tai paalia) • eläinryhmä, jolle rehu on syötetty (esimerkiksi lypsylehmät). 	X	X	5 vuotta
<p>Tilalla tuotettu rehu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rehun nimi (esimerkiksi säilörehu) • määrä (esimerkiksi tn, m³ tai paalia) • eläinryhmä, jolle rehu on syötetty (esimerkiksi lampaat) 	X	X	5 vuotta
<p>Rehun käytön lopettamisaika, jos rehun käyttöön liittyy lisäaineen, esimerkiksi kokkidiostaatin, tai lääkkeen (lääkerehu**) takia varoaika</p>	X	X	5 vuotta
<p>Rehuista otettujen näytteiden tulokset.</p>	X	X	5 vuotta

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Tilalle ostetun tai tilalla tuotetun rehuerän rehuvaraston tunniste, esimerkiksi "siilo 2".</p> <ul style="list-style-type: none"> Rehuvaraston tunnisteen muoto on vapaa, kunhan rehujen säilytyspaikat ovat yksilöitävissä ja erotettavissa toisistaan. Jos rehuvarasto on erotettavissa sijaintinsa puolesta, voit merkitä rehuvaraston paikan rehukirjanpitoon rehuvaraston tunnisteeksi. 	X	-	5 vuotta
<p>Desinfointiaineiden ja tuhoeläinmyrkkujen käyttö ruokinta-astioiden käsittelyssä. Katso lisätietoja kirjaamisvaatimuksista luvusta 1.2.1 Biosidit eli haitallisten eliöiden torjunta-aineet</p>	X	X	3 vuotta

* Lisätietoa rehujen valmistuksen (muuta kuin rehualan alkutuotannon toimintaa) kirjaamis- ja ilmoitusvaatimuksista ja säilytettävistä asiakirjoista osoitteessa Ruokavirasto.fi:

- **Rehun lisäaineiden ja esiseosten käyttö tilalla**
- **Muu rehualan toiminta**

** Lääkerehujen osalta katso myös **taulukko 13**.

2.1.4 Kuolleet eläimet ja eläinten lopettaminen

Taulukko 15. Kuolleisiin eläimiin ja eläinten lopettamiseen liittyvät kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
Pidä kirjaa kuolleiden eläinten lukumääristä. Kirjanpidon muotoa ei ole määritelty ja se voi koostua useammasta osasta, kuten esimerkiksi sähköisestä järjestelmästä (esim. eläinluettelot, Naseva tai Sikava) ja käsin pidettävästä kirjanpidosta.	X	X	3 vuotta sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä
Kirjanpito eläinten lopettamiseen tarkoitettujen välineiden kunnossapidosta (maatilojen osalta koskee käytännössä turkiseläimiä ja munintansa päättäneitä kanoja).	X	-	1 vuosi

2.1.5 Eläimistä saatavat sivutuotteet

Eläimistä saatavia sivutuotteita ovat ne osat eläimistä ja eläimistä saatavista tuotteista, joita ei käytetä ihmisravinnoksi. Näitä ovat esimerkiksi kuolleet eläimet, entiset eläinperäiset elintarvikkeet, kompostointilaitoksiin menevä ruokajäte sekä eläinten teurastuksessa syntyvät jakeet, joita ei käytetä ihmisravinnoksi.

Pidä kirjaa eläinperäisten sivutuotteiden lähettämisestä tilalta, hävittämisestä ja käytöstä tilalla sekä sivutuotteiden vastaanottamisesta tilalle. Jos käytät sivutuotteita elintarviketuotantoeläinten rehuksi, katso kirjaamisvaatimukset myös kohdasta **2.1.3 Eläinten ruokinta, rehujen sekoitus ja valmistus**.

Taulukko 16. Sivutuotteisiin liittyvät kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Sivutuotteiden lähettäminen tilalta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläinlaji • tunnistetieto (korvamerkin numero) • määrä • päivämäärä, jolloin aines vietiin pois tiloista* • kuljettajan tiedot • vastaanottajan tiedot. 	X	-	2 vuotta
<p>Sivutuotteiden polttaminen tilakohtaisessa polttolaitoksessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläinlaji • määrä • päivämäärä. 	X	-	2 vuotta
<p>Sivutuotteiden hautaaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläinlaji • sivutuoteluokka • määrä • hautauspaikka • päivämäärä. 	X	-	2 vuotta

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Rehun valmistaminen sivutuotteista:</p> <ul style="list-style-type: none"> • käytetyn sivutuotteen määrä • eläimet, joita kyseisellä aineksella on ruokittu • valmistuspäivämäärä. 	X	-	2 vuotta
<p>Kettujen tai supien ruokkiminen saman lajin eläinten ruhoista valmistetulla rehulla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • turkisten lukumäärä • ruhojen lukumäärä <p>jokaisesta lähetyksestä jäljitettävyyden varmistamiseksi</p>	X	-	2 vuotta
<p>Sivutuotteiden käyttäminen lannoitteena tai maanparannusaineena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • määrä • levittämispäivämäärä • levittämispaikka • päivämäärä, jolloin karja on päästetty laiduntamaan kyseiselle lohkolle tai siltä on korjattu rehuksi tarkoitettua kasvillisuutta 	X	-	2 vuotta

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
Sivutuotteiden vastaanottaminen tilalle: <ul style="list-style-type: none"> vastaanottopäivämäärä alkuperäpaikka** kuljettajan tiedot. 	X	-	2 vuotta
Kaupallinen sivutuotelaitostoiminta: Huomioi sivutuotelainsäädännöstä tulevat muut kirjaamis- ja hyväksyntä- ja rekisteröintivaatimukset. Lisätietoja Ruokavirasto.fi: Eläimistä saatavat sivutuotteet.	X	-	-

* Jos sivutuotteen lähettämisestä tilalta on säilytetty jäljennös rahtikirjasta tai vastaavasta ja siitä käy ilmi lähettämispäivämäärä, tietoa ei tarvitse sisällyttää kirjanpitoon.

** Jos sivutuotteen vastaanottamisesta tilalle on säilytetty jäljennös rahtikirjasta tai vastaavasta ja siitä käy ilmi aineksen alkuperäpaikka, tietoa siitä ei tarvitse sisällyttää kirjanpitoon.

2.1.6 Eläinten sisämarkkinakauppa sekä tuonti ja vienti

Jos siirret eläimiä Suomeen muista EU:n jäsenvaltioista tai Suomesta toiseen EU:n jäsenvaltioon (sisämarkkinakauppa) taikka tuot eläimiä Suomeen EU:n ulkopuolelta tai viet niitä EU:n ulkopuolelle, vastaat eläinten siirtokelpoisuutta tai tuontia koskevien vaatimusten täyttymisestä. Lisää tietoa näistä vaatimuksista on Ruokaviraston verkkosivuilla:

- **EU-maat**
- **Tuonti EU:n ulkopuolelta**
- **Vienti EU:n ulkopuolelle**

Taulukko 17. Eläinten sisämarkkinakauppaan sekä tuontiin ja vientiin liittyvät kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Luettelo eläinten lähetyksestä:</p> <ul style="list-style-type: none"> tiedot tuoduista alkioista, sukusoluista ja eläimistä sekä niiden tunnisteet eläinten määrät tiedot toimitettujen eläinten lähettäjältä, lähtöpaikasta, vastaanottajasta ja määräpaikasta tuontipäivämäärä tiedot siitä, mitä asiakirjoja toimituksen mukana on seurannut. Ota kopiot asiakirjoista ja arkistoi ne. jos luovutat vastaanotettuja eläimiä eteenpäin, seuraavat tiedossa olevat vastaanottajat sekä toimituksen ajankohta. Kirjaamisvaatimus täyttyy, jos säilytät terveystodistukset ja muut asiakirjat. 	X	X*	3 vuotta
Lähetyksien liitteinä olleet viralliset terveystodistukset	X	X*	3 vuotta

*Täydentävät ehdot koskevat tämän kirjaamisvaatimuksen osalta vain lampaiden ja vuohien sisämarkkinakauppaa ja tuontia sekä nautojen tuontia.

2.2 Eläinlajikohtaiset kirjaamisvaatimukset

Tässä luvussa käsitellään lajikohtaiset kirjaamisvaatimukset.

2.2.1 Maidontuotantoeläimet

Maidontuotantoeläimiä koskevat kirjaamisvaatimukset koskevat kaikkia maidontuotannossa pidettäviä eläinlajeja.

Taulukko 18. Maidontuotannon kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Säilytä tutkimustodistukset maidon kanssa kosketuksiin joutuvien pintojen puhdistamiseen ja huuhteluun käytettävän veden tutkimuksista.</p> <ul style="list-style-type: none"> Säännöllisesti 3 vuoden välein tehdyistä tutkimuksista.* 	X	X	Säilytä aina uusien tutkimustodistus.
<p>Todistukset lypsykoneen huollosta ja testauksesta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Säilytä huolloista kuitit, jos niistä käy ilmi huollon sisältö ja ajankohta. Säilytä lypsykoneen testauksesta todistus. Voit tehdä huollon ja testauksen myös itse, jolloin kirjaa vapaamuotoisesti huollon ja testauksen sisältö ja päivämäärä. 	X	-	1 vuosi, mutta Ruokavirasto suosittelee säilyttämistä vähintään seuraavaan maitohygienia-tarkastukseen asti

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Kirjanpito, josta selviää, että alkutuotantopaikalla noudatetaan lainsäädännön edellyttämiä lämpötiloja maidon säilytyksessä ja siirtämisessä.</p> <p>Kirjaukseksi riittää, että säilytät tiedot maidon keräilyn yhteydessä todetusta lämpötilasta. Ruokavirasto kuitenkin suosittaa, että kirjaat lämpötilan säännöllisesti jokaisen lypsykerran jälkeen.</p> <p>Automaattista lypsylaitteistoa käytettäessä lämpötila suositellaan kirjattavaksi kaksi kertaa vuorokaudessa. Myös automaattinen lämpötilanseurantajärjestelmä ja siitä tallentuvat lämpötilatiedot käyvät kirjanpidoksi, mutta järjestelmän toimivuutta on seurattava.</p>	X	-	1 vuosi

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Jos myyt raakamaitoa tilan yhteydessä olevasta elintarvikehuoneistosta yli 2500 kg vuodessa TAI toimitat raakamaitoa maitoalan laitokseen pakattavaksi raakamaitona:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Automaattisessa lypsylaitteistossa on oltava järjestelmä, joka tallentaa tiedon lypsylaitteiston ja maidon jäähdytys- ja varastointilaitteiden puhdistamisen teknisestä epäonnistumisesta. Säilytä nämä tiedot. • Vedinten riittävän puhdistamisen varmistamiseksi tuottajan on seurattava laitteiston suorittamaa puhdistustapahtumaa säännöllisesti. Pidä kirjaa tästä seurannasta ja sen havainnoista. 	X	-	1 vuosi

* Jos tilan vesi tulee vesilaitokselta tai vesiosuuskunnalta, kirjanpidoksi riittää, että voit osoittaa olevasi liittynyt vesilaitoksen verkostoon esimerkiksi laskun avulla.

2.2.2 Nautaeläimet

Taulukko 19. Kaikkia nautatiloja koskevat kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Ajantasainen, pitopaikkakohtainen nautaeläinluettelo*</p> <ul style="list-style-type: none"> Kirjaa tapahtumat viimeistään kolmantena päivänä tapahtumapäivästä. Jos eläintenpitäjä ilmoittaa tapahtumailmoitukset sähköistä ilmoitusväylää käyttäen, tulee tapahtumat ilmoittaa nautarekisteriin seitsemäntenä päivänä tapahtumasta. Tällöin ei pitopaikassa tarvitse olla luettelon paperista versiota. 	X	X	Kuluva vuosi + 3 vuotta. Säilytysaika lasketaan alkavaksi eläinluetteloon tehdystä viimeisimmästä merkinnästä.
Ilmoitukset omistuksessasi tai hallinnassasi olevien eläinten tapahtumista nautarekisteriin. Tee ilmoitus 7 vuorokauden kuluessa tapahtumasta.	X	X	-

*Lisätietoja Ruokavirasto.fi: [Nautaeläinten merkintä ja rekisteröinti](#).

Taulukko 20. Nautatilan tukiin liittyvät kirjaamisvaatimukset

Tukimuoto	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Nautaeläinpalkkiot ja kansalliset kotieläintuet	<p>Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläinluettelo • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet. 	Tukivuosi + 4 vuotta
Eläinten hyvinvointikorvaus	<p>Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläinluettelo • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet. 	Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Eläinten hyvinvointikorvaus: <i>1.1 Nautojen ruokinta ja hoito</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Karkearehuanalyysit ruokinnassa käytettävästä karkearehusta • Laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen voimassa oleva ja karkearehun rehuanalyysiin perustuva kirjallinen ruokintasuunnitelma. • Toimintahäiriöiden varalta ajan tasalla pidettävä kirjallinen varautumis-suunnitelma, jossa määritellään ne toimenpiteet, joihin ryhdytään sähkö- tai vesikatkoksen aikana. 	Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Tukimuoto	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
<p>Eläinten hyvinvointikorvaus: 1.2 a ja b Vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen I ja II</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lääkityskirjanpito, jos tilalla nupoutetaan vasikoita. 	<p>Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta</p>
<p>Eläinten hyvinvointikorvaus: 1.4a. Nautojen laidunnus laidunkaudella ja jaloittelu laidunkauden ulkopuolella</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Laidunkaudella laidunnuskirjanpito: <ul style="list-style-type: none"> ◦ kirjaa päivä ja eläinryhmä, jolloin eläimet ovat olleet laitumella 1.5.–30.9. (väh. 60 pv). • Laidunkauden ulkopuolisesta jaloittelusta ulkoilukirjanpito: <ul style="list-style-type: none"> ◦ kirjaa päivä ja eläinryhmä, jolloin eläimet ovat olleet jaloittelemassa 1.10.–30.4. 	<p>Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta</p>
<p>Eläinten hyvinvointikorvaus: 1.4b. Nautojen pitkäaikaisempi laidunnus laidunkaudella</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Laidunnuskirjanpito: <ul style="list-style-type: none"> ◦ kirjaa päivä ja eläinryhmä, jolloin eläimet ovat olleet laitumella ajalla 1.5.–30.9. (väh. 90 pv). 	<p>Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta</p>

Tukimuoto	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
<p>Alkuperäisrotujen kasvattaminen, ympäristösopimus (itä-, länsi- ja pohjoissuomenkarja)</p>	<p>Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläinluettelo • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet • rotupuhtaustodistukset • tiedot nautojen pitopaikasta • tiedot sopimuseläimen korvaavuudesta. <p>* ilmoita ennen sopimuskauden päättymistä ELYkeskukseen sopimuseläinten lisääntyminen</p>	<p>Sopimuskausi ja sopimuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta</p>
<p>Maidon pohjoinen tuotantotuki</p>	<p>Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläinluettelo • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet <p>Suoramyyntimaidon kirjanpito:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suoraan kuluttajille myydyn maidon ja maitotuotteiden määrät kuukausittain • osto- ja myyntikuitit. 	<p>Tukivuosi + 4 vuotta</p>

2.2.3 Siat

Taulukko 21. Kaikkia sikatiloja koskevat kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Ajantasainen, pitopaikkakohtainen eläinluettelo*:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kirjaa tapahtumat viimeistään kolmantena päivänä tapahtumapäivästä. 	X	X	Kuluva vuosi + 3 vuotta. Säilytysaika lasketaan alkavaksi eläinluetteloon tehdystä viimeisimmästä merkinnästä.
<p>Ilmoitukset omistuksessasi tai hallinnassasi olevien eläinten tapahtumista sikarekisteriin. Tee ilmoitus 7 vuorokauden kuluessa tapahtumasta.</p>	X	X	-
<p>Pitopaikkakohtaiset eläinmääräilmoitukset sikarekisteriin kolme kertaa vuodessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> toukokuussa (tammi-huhtikuu) syyskuussa (touko-elokuu) seuraavan vuoden tammikuussa (syys-joulukuu). 	X	X	-

*Lisätietoja Ruokavirasto.fi: **Sikojen merkitseminen ja rekisteröinti.**

Taulukko 22. Sikojen valvottuja pito-olosuhteita koskevat kirjaamisvaatimukset

Jos olet hakenut ja Ruokavirasto (tai aikaisemmin Evira) on tunnustanut tilasi täyttävän valvottujen pito-olosuhteiden vaatimukset, seuraavat kirjaamisvaatimukset koskevat tilaasi.

Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
<p>Pidä kirjaa seuraavista asioista:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suoritetut haittaeläinten torjuntatoimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> ◦ Jos olet sopinut haittaeläinten torjunnasta ulkopuolisen toimijan kanssa, sinulla tulee olla saatavilla ulkopuolisen toimijan pitämä torjuntakirjanpito, josta käy ilmi suoritetut torjuntatoimenpiteet. • Säännöllisesti tehdyt tarkkailukierrokset, joilla on havainnoitu merkkejä jyräjien olemassaolosta. • Kaikki jyräjien olemassaoloon viittaavat havainnot sisältäen mahdolliset kuolleet jyräjät. 	5 vuotta

Taulukko 23. Sikatilan tukiin liittyvät kirjaamisvaatimukset

Tukimuoto	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Kansalliset kotieläintuet	Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat: <ul style="list-style-type: none"> • eläinluettelo • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet. 	Hakuvuosi + 4 vuotta
Eläinten hyvinvointikorvaus	Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat: <ul style="list-style-type: none"> • eläinluettelo • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet. 	Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Tukimuoto	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
<p>Eläinten hyvinvointikorvaus: 2.1. Sikojen ruokinta ja hoito</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjallinen, laskelmiin perustuva, voimassa oleva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma, jossa on huomioitu eläinten ravintoainetarpeet, kasvu, tuotostaso tai tuotantovaihe. • Porsastuotantosikalassa kirjallinen tuotantosuunnitelma, joka sisältää siemennysaikataulut, vieroitusaikataulut ja tuotantoprosessin suunnittelun. Suunnitelman tiedot voivat olla sähköisessä muodossa esimerkiksi tilan käyttämässä tuotannonhallintaohjelmassa. Näiden tietojen avulla voidaan välttää sikalan ylitäyttö. • Toimintahäiriöiden varalta kirjallinen ajan tasalla pidettävä suunnitelma, jossa määritellään ne toimenpiteet, joihin ryhdytään sähkö- tai vesikatkoksen aikana. 	<p>Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta</p>
<p>Eläinten hyvinvointikorvaus: 2.2. Joutilaiden emakoiden ja ensikoiden ulkoilu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjanpito päivistä, jolloin emakot tai ensikot ovat ulkoilleet (2 kertaa viikossa vuoden ympäri tai päivittäin 1.5.–30.9.) 	<p>Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta</p>
<p>Eläinten hyvinvointikorvaus: 2.4. Parannetut porsimisolosuhteet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjanpito mahdollisesta porsimishäkin tilapäisestä käytöstä ja syistä. 	<p>Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta</p>

Tukimuoto	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Eläinten hyvinvointikorvaus: 2.6 Karjujen kastraatio a	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="571 387 1038 421">• Karjuporsaiden lääkekirjanpito 	Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

2.2.4 Siipikarja

Taulukko 24. Kaikkia siipikarjatiloina koskevat kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Ajantasainen, pitopaikkakohtainen eläinluettelo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjaa tapahtumat viimeistään kolmantena päivänä tapahtumapäivästä. 	X	-	Kuluva vuosi + 3 vuotta. Säilytysaika lasketaan alkavaksi eläinluetteloon tehdystä viimeisimmästä merkinnästä.
<p>Pakollinen terveysvalvonta (salmonellavalvonta; munintakanat, broilerit, kalkkunat). Ilmoita kunnaneläinlääkärille uusien lintujen ottamisesta pitopaikkaan kahden viikon kuluessa lintuparven saapumisesta. Vaihtoehtoisesti ilmoita kunnaneläinlääkärille etukäteen tieto seuraavana kalenterivuonna saapuvien parvien suunnitelluista saapumisajankohdista.</p>	X	-	-

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Kun lähetät siipikarjaa teurastamoon, ilmoita yleisten elintarvikeketjutietojen lisäksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvien lintujen osalta kunnaneläinlääkärin viimeisimmän tarkastuskäynnin ajankohta ja tarkastustulokset sekä tieto viimeisimmän salmonellatutkimuksen ajankohdasta ja tutkimustuloksesta • kasvatusaikainen kuolleisuus lähetettävässä erässä • lintujen saapumispäivä alkutuotantopaikalle, saapumiserän koko ja lintujen alkuperä (hautomon nimi). 	X	-	-
<p>Jos lähetät munia munapakkaamoon, ilmoita munapakkaamoon salmonellavalvonta-ohjelman mukaisten tutkimusten ajankohdat ja tulokset sekä kunnaneläinlääkärin tarkastuskäyntien ajankohdat ja tarkastustulokset näiden tutkimusten ja tulosten valmistuttua.</p>	X	X	-

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Jos lähetät munia munatuotteiden raaka-aineeksi ja puhdistat niitä vedellä, säilytä tutkimustodistukset munien puhdistamiseen käytettävän veden tutkimuksista:</p> <ul style="list-style-type: none"> • säännöllisesti 3 vuoden välein tehdyistä tutkimuksista*. 	X	X	Säilytä aina uusin tutkimustodistus.
<p>Broilerikasvattamot</p> <p>Luettelo kasvatusosastoittain:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuotujen broilereiden lukumäärä ja niiden käytävissä oleva alue • broilereiden rotu tai hybridi, jos se on tiedossa • lopetettujen broilereiden lukumäärä sekä kuolleina löydettyjen broilereiden kuolinsyyt, jos ne ovat tiedossa • parveen jäävien broilereiden lukumäärä myytävien tai teurastettavien broilereiden poistamisen jälkeen. 	X	-	3 vuotta

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Kananmunien tuottajana pidä kirjaa tuotantotavoista ja täsmennä kunkin käytetyn tuotantotavan osalta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • munivien kanojen hankintapäivä ja -ikä sekä lukumäärä • kanojen poistopäivät ja -määrät • päivittäinen munantuotanto • päivittäin myytyjen tai muulla tavoin päivittäin toimitettujen munien määrä (kpl) ja/tai paino (kg) • ostajien nimet ja osoitteet. <p>Jos ruokintatapa merkitään kananmunapakkaukseen, kirjaa seuraavat tiedot ja täsmennä kunkin ruokintavan osalta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimitetun ja paikalla sekoitetun rehun määrä ja tyyppi • rehun toimituspäivä. <p>Myynti- ja toimituskirjanpidon sijaan voit säilyttää laskut ja toimitusilmoitukset.</p>	X	-	1 vuosi laatimispäivämäärästä
<p>Jos kasvatat siipikarjaa "vapaa laidun", "vapaa laidun-perinteinen kasvatustapa" tai "vapaa laidun-täydellinen liikkumavapaus" -tuotantotavoilla, kirjaa päivämäärät, jolloin linnut laskettiin ensimmäisen kerran laitumelle.</p>	-	-	6 kk

*Jos tilasi vesi tulee vesilaitokselta tai vesiosuuskunnalta, riittää, että osoitat olevasi liittynyt vesilaitoksen verkostoon, esimerkiksi laskun avulla.

Taulukko 25. Siipikarjatilán tukiin liittyvät kirjaamisvaatimukset

Tukimuoto	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Kansalliset kotieläintuet	Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat: <ul style="list-style-type: none"> • eläinluettelo • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet. 	Hakuvuosi + 4 vuotta
Eläinten hyvinvointikorvaus	Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat: <ul style="list-style-type: none"> • eläinluettelo • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet. 	Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Eläinten hyvinvointikorvaus: <i>4.1 Siipikarjan ruokinta ja hoito</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjallinen, laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma. • Viljan valkuaisanalyysi, jos käytössä teollista rehua täydentävä viljaruokinta. 	Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Eläinten hyvinvointikorvaus: <i>4.2 Broilereiden ja kalkkunoiden pito-olosuhteiden parantaminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Broileriparven teuraseräraportti • Kalkkunoiden teuraseräraportti 	Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Tukimuoto	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
<p>Eläinten hyvinvointikorvaus: 4.3 Munintakanalan ilmanlaadun parantaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjanpito lannanpoistosta (3 krt/vko) • kirjanpito ilman ammoniakkipitoisuudesta (1 krt/vko). 	<p>Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta</p>
<p>Alkuperäisrotujen kasvattaminen (maatiaiskanat), ympäristösopimus</p>	<p>Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat: eläinluettelo</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet. <p>Lisäksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rotupuhtaustodistukset • tiedot sopimuseläimen korvaavuudesta • tiedot kanojen pitopaikasta. <p>*ilmoita ennen sopimuskauden päättymistä ELY-keskukseen sopimuseläinten lisääntyminen</p>	<p>Sopimuskausi + 4 vuotta</p>

2.2.5 Lampaat ja vuohet

Taulukko 26. Kaikkia lammas- ja vuohitiloja koskevat kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Ajantasainen, pitopaikkakohtainen eläinluettelo*:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjaa tapahtumat viimeistään kolmantena päivänä tapahtumapäivästä. • Jos eläintenpitäjä ilmoittaa tapahtumailmoitukset sähköistä ilmoitusväylää käyttäen, tulee tapahtumat ilmoittaa rekisteriin viimeistään seitsemäntenä päivänä tapahtumasta. Tällöin ei pitopaikassa tarvitse olla luettelon paperista versiota. <p>Poikimisen tapahtumailmoituksen määräaika on kuten aiemminkin kuusi kuukautta*.</p>	X	X	<p>Kuluva vuosi + 3 vuotta. Säilytysaika lasketaan alkavaksi eläinluetteloon tehdystä viimeisimmästä merkinnästä.</p>
<p>Ilmoitukset omistuksessasi tai hallinnassasi olevien eläinten tapahtumista lammas- ja vuohirekisteriin. Tee ilmoitus 7 vuorokauden kuluessa tapahtumasta.*</p>	X	X	-

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
Vapaaehtoinen terveystarkastus (Maedi-visna/CAE - terveystarkastus): <ul style="list-style-type: none"> • pitopaikassa suoritettavat terveystarkastukset • pitopaikassa suoritettavat näytteenotot • näytteiden tutkimustulokset 	-	-	Niin kauan kuin pitopaikka kuuluu terveystarkastukseen

* Poikkeuksena on yksilön syntymäilmoitus (emän poikimisilmoitus), jolla ilmoitetaan millä EU-tunnuksella jälkeläiset rekisteröidään ja merkitään. Eläin on rekisteröitävä viimeistään kuuden kuukauden iässä (182,5 vrk), mutta jos eläin siirretään syntymäpitopaikastaan ennen tuota ikää, on se rekisteröitävä ja merkittävä ennen siirtoa.

Lisätietoja Ruokavirasto.fi: **Lampaiden ja vuohien merkintä ja rekisteröinti.**

Taulukko 27. Lammas- tai vuohitilan tukiin liittyvät kirjaamisvaatimukset

Tukimuoto	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Lammas- ja vuohipalkkiot ja kansalliset kotieläintuet	<p>Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläinluettelo • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet. <p>Kutuilla kirjanpito maidontuotannosta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuttujen kalenterivuoden aikana (1.1.–31.12.) tuottama kuttutuen tai kuttupalkkion perusteeksi hyväksyttävä maitomäärä • päivittäinen luettelo suoramyyntimaidon myyntimääristä • kuukauden aikana valmistetun juuston määrä kiloina sekä juustotyyppi/-tyypit • jos tilallasi tehdään kutun maidosta myyntiä varten muita tuotteita kuin juustoa, maidon käytöstä erillinen tuotekohtainen kuukausittainen kirjanpito, johon merkittävä kunkin kuukauden aikana myyntiin valmistettujen tuotteiden määrä. 	Hakuvuosi + 4 vuotta

Tukimuoto	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Eläinten hyvinvointikorvaus	Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat: <ul style="list-style-type: none"> • eläinluettelo • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet. 	Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Eläinten hyvinvointikorvaus: <i>3.1 Lampaiden ja vuohien ruokinta</i>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjallinen laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen voimassa oleva ja karkearehun rehuanalyysiin perustuva ruokintasuunnitelma • karkearehuanalyysi ruokinnassa käytettävästä karkearehusta 	Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Eläinten hyvinvointikorvaus: <i>3.3 Lampaiden ja vuohien hoito</i>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjanpito lampaiden kerinnästä (2 krt/vuosi) • loistorjuntasuunnitelma (vuosittain) • papananäytteiden analyysitulokset (2 krt/vuosi) 	Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Eläinten hyvinvointikorvaus: <i>3.4 a) Lampaiden ja vuohien laidunnus laidunkaudella ja jaloittelu laidunkauden ulkopuolella</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjanpito laiduntamisesta (1.5.–30.9. väh. 60 vrk) ja jaloittelusta (1.10.–30.4. väh. 1 krt/vko). 	Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

Tukimuoto	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Eläinten hyvinvointikorvaus: <i>3.4 b) Lampaiden ja vuohien pitkäaikaisempi laidunnus laidunkaudella</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjanpito laiduntamisesta (1.5.–30.9. väh. 90 vrk). 	Sitoumuskausi ja sitoumuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta
Alkuperäisrotujen kasvattaminen, ympäristösopimus (suomenvuohet, suomenlampaat, ahvenanmaanlampaat ja kainuunharmaalampaat)	Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat: <ul style="list-style-type: none"> • eläinluettelo • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet • rotupuhtaustodistukset • tiedot sopimuseläimen korvaavuudesta • tiedot lampaiden pitopaikasta. * ilmoita ennen sopimuskauden päättymistä ELY-keskukseen sopimuseläinten lisääntyminen	Sopimuskausi ja sopimuskauden päättymisen jälkeen 4 vuotta

2.2.6 Hevoset

Hevosia koskevat, lääkitykseen liittyvät vaatimukset riippuvat siitä:

- voiko hevonen päätyä elintarvikkeeksi
- onko kyseessä tuotantoeläin (esim. metsätyöhevonen)
- pidetäänkö hevosta vain harraste-eläimenä ja sen tunnistusasiakirjassa on merkintä teurastuskiellosta, jolloin lääkekirjanpitoa ei lainsäädännön mukaan vaadita.

Jos hevonen poistetaan elintarvikeketjusta, tieto merkitään hevosen tunnistusasiakirjaan (lisätietoja tunnistusasiakirjasta Ruokavirasto.fi **Hevoseläinten merkintä ja rekisteröinti**).

Hevoset, joilla ei ole teurastuskieltomerkintää ja jotka voidaan teurastaa elintarvikkeeksi

Riippumatta hevosen käyttötarkoituksesta silloin, kun hevosella ei ole teurastuskieltomerkintää tunnistusasiakirjassa eli se voi päätyä elintarvikkeeksi, sen lääkityksistä pidetään kirjaa kuten muistakin elintarviketuotantoeläimistä (**kohta 2.1.2**). Näiden lääkityskirjanpitovaatimusten lisäksi eläinlääkärin on merkittävä EU:n hevoslääkeluettelon (komission asetus (EU) N:o 122/2013) lääkkeet (6 kk:n pakollinen varoaika) tunnistusasiakirjaan.

Taulukko 28. Hevosen lääkitykseen liittyvät kirjaamisvaatimukset, jos se voi päätyä elintarvikeketjuun

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<ul style="list-style-type: none"> Pidä kirjaa kohdan 2.1.2 mukaisesti. Lisäksi ns. hevoslääkeluettelon lääkkeet (6 kk:n pakollinen varoaika) on merkittävä tunnistusasiakirjaan. 	X	X	5 vuotta viimeisestä lääkkeenannosta huolimatta siitä, onko hevonen elossa vai ei.

Hevoset, joilla on teurastuskieltomerkintä

Jos hevosta pidetään muuta kuin elintarviketuotantoa varten (esimerkiksi metsätyöhevonen) ja hevonen on poistettu elintarvikeketjusta (teurastuskieltomerkintä tunnistusasiakirjassa), hevoselle annetusta lääkinnällisestä hoidosta on pidettävä kirjaa seuraavasti.

Taulukko 29. Hevosen lääkitykseen liittyvät kirjaamisvaatimukset, jotka koskevat tuotantoeläimiä, jotka eivät joudu elintarvikeketjuun

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Kirjaa eläimen lääkinnästä seuraavat tiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • annettu lääkinnällinen ja ennaltaehkäisevä lääkinnällinen hoito, esimerkiksi matolääkitys ja rokotukset • eläimen tai eläinryhmän tunnistustiedot • lääkityksen syy • lääkkeen antopäivämäärä • lääkkeen nimi ja määrä. 	X	-	3 vuotta

Taulukko 30. Hevostilan tukiin liittyvät kirjaamisvaatimukset

Tukimuoto	Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
<p>Luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotus</p> <p>Sika- ja siipikarjatalouden tuki (jos tilallasi on sika- ja siipikarjatalouden tuen viitemäärä, voit halutessasi käyttää hevosia tuen eläintiheyteen)</p>	<p>Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eläinluettelo • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet. <p>Kirjanpito, josta käy ilmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunkin kalenterikuukauden 1. päivän eläinmäärätiedot • jokaisen hevosen nimi, UELN- tai rekisterinumero, sukupuoli, rotu, hallinta-aika, olinpaikka hallinta-aikana ja tarpeen mukaan syntymä- tai ostopäivä sekä myynti- tai poistopäivä. 	<p>Hakuvuosi + 4 vuotta</p>
<p>Alkuperäisrotujen kasvattaminen, ympäristösopimus (suomenhevoseet)</p>	<p>Tuen hakuun liittyvät alkuperäiset asiakirjat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ajan tasalla oleva kirjanpito • eläinten vuokrasopimukset • valtakirjat • osto- ja myyntikuitit ym. tositteet • rotupuhtaustodistukset • tiedot sopimuseläimen korvaavuudesta • tiedot hevosen pitopaikasta. Ilmoitus pitopaikasta on tehtävä viimeistään 31.12.2021. <p>* ilmoita ennen sopimuskauden päättymistä ELY-keskukseen sopimuseläinten lisääntyminen</p>	<p>Hakuvuosi + 4 vuotta</p>

2.2.7 Muut tuotantoeläimet

Tässä yhteydessä muilla tuotantoeläimillä tarkoitetaan eräitä harvinaisempia tuotantoeläimiä tai tuotantoeläimiä, jotka eivät päädy elintarvikeketjuun (esim. turkiseläimet).

Jos kasvattamasi eläimet tai niistä saatavat elintarvikkeet kuitenkin päätyvät elintarvikeketjuun (esimerkiksi villisika tai tarhattu peura, hunaja tai munat), niitä koskevat lukujen 2.1–2.2 vaatimukset.

Taulukko 31. Eläinten lääkitsemiseen liittyvät kirjaamisvaatimukset tuotantoeläimillä, jotka eivät päädy elintarvikeketjuun

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
Kirjaa eläimen lääkinnästä seuraavat tiedot: <ul style="list-style-type: none"> • annettu lääkinnällinen ja ennaltaehkäisevä lääkinnällinen hoito, esimerkiksi matolääkitys ja rokotukset • eläimen tai eläinryhmän tunnistustiedot • lääkityksen syy • lääkkeen antopäivä • lääkkeen nimi ja määrä	X	X	3 vuotta

Jos sinulla on turkistarha ja ruokit kettuja ja/tai supeja saman lajin eläinten ruhoista valmistetulla rehulla, muista siihen liittyvä kirjaamisvaatimus (ks. luku **2.1.5 Eläimistä saatavat sivutuotteet**, taulukko 16).

Taulukko 32. Tarhattuja hirvieläimiä koskevat kirjaamisvaatimukset (Cervidae-heimoon kuuluvat eläimet)

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Vapaaehtoinen terveystarkastus (vapaaehtoinen hirvieläinten tuberkuloosin tarkastus)</p> <p>Jos tarhattujen hirvieläinten pitopaikka on liittynyt eläintautilain (441/13) 9 § mukaiseen vapaaehtoiseen terveystarkastukseen, pidä kirjaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pitopaikassa suoritetuista terveystarkastuksista • pitopaikassa suoritetuista tutkimuksista • tuberkuliinitutkimusten tuloksista. 	-	-	Niin kauan kuin pitopaikka kuuluu terveystarkastukseen

2.2.8 Luettelonpito luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan ja eräiden eläinlajien osalta

Seuraavat kirjaamisvaatimukset koskevat:

- Kotieläinpihoja ja muita vastaavia pysyviä eläinnäyttelyitä
- Lihan, munien ja siitoseleäinten tuotantotarhoja seuraavilla lajeilla
  - valkohäntäpeura, kuusipeura, metsäpeura, metsäkauris, metsäjänis, rusakko, mufloni ja villisika
  - fasaani, heinäSORSA, peltopyy, metso, teeri, riekko, metsä- ja merihanhi sekä kanadanhanhi
  - rämemajava, japaninpeura, saksanhirvi, vesipuhveli, amerikkabiisoni, strutsi, emu ja amerikkannandu.
- Seura- ja harrastuseläinten (esim. ravi- tai ratsuhevosten) ammattimaista tai laajamittaista pitoa, esimerkiksi myymistä, välittämistä, vuokraamista, kasvattamista, valmentamista, kouluttamista, säilyttämistä, hoitamista ja opetuskäyttöä, jos täysikasvuisia eläimiä on vähintään kuusi.
- Turkiseläimiä, kameli- ja hirvieläimiä sekä mehiläisiä ja kimalaisia.

Taulukko 33. Kirjaamisvaatimukset, jotka koskevat luettelonpitoa luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan sekä seuraavien eläinlajien osalta: turkiseläimet, kameli- ja hirvieläimet sekä mehiläiset ja kimalaiset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
<p>Ajantasainen, pitopaikkakohtainen eläinluettelo*:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kirjaa tapahtumat viimeistään kolmantena päivänä tapahtumapäivästä. 	X	-	Kuluva vuosi + 3 vuotta. Säilytysaika lasketaan alkavaksi eläinluetteloon tehdystä viimeisimmästä merkinnästä.

* Mehiläisten ja kimalaisten osalta pidä luetteloä yhdyskuntien (pesien) määrästä.

2.3 Luomueläintuotanto

Tavanomaista tuotantoa koskevat kirjaamisvaatimukset koskevat myös luomueläintuotantoa. Tässä luvussa kuvataan kirjaamisvaatimukset, jotka luomueläintilalta vaaditaan kaikkia eläintiloja koskevien kirjaamisvaatimusten lisäksi. Huomioi tässä luvussa mainittujen vähimmäissäilytysaikojen lisäksi myös luvuissa 2.1–2.2 mainitut vähimmäissäilytysajat.

Luomuvalvontaan ilmoittautuessasi sitoudut pitämään tilallasi muistiinpanoja. Tarvittaessa kirjanpito on voitava osoittaa oikeaksi asianmukaisilla tositteilla.

Kirjaa tapahtumat muistiinpanoihin, lääkekirjanpitoon ja varastoissa oleviin varastokirjoihin välittömästi.

Taulukko 34. Luomukotieläintuotannon kirjaamisvaatimukset kaikkia eläintiloja koskevien kirjaamisvaatimusten lisäksi

Katso yksityiskohdat: Eviran ohje 18217/10: [Luomutuotanto 2, Eläintuotannon ehdot \(pdf\)](#)

Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Eläintuotannon luvat	Toistaiseksi voimassa olevat luvat on säilytettävä aina. Muut: luvan voimassaoloaika + eläimen tilallaoloaika, seuraavaan luomutarkastukseen asti.
Siirtymävaiheen laskenta (rehut, eläimet). Rehut: SV1, SV2 ja luonnonmukainen rehu sekä niiden käyttö tuotantoehtojen mukaisesti. Eläimet: Siirtymävaiheessa olevat eläimet ja luonnonmukaiset eläimet	Laskennan tulokset säilytettävä seuraavaan luomutarkastukseen
Väkirehu-karkearehu -suhteen laskenta	Laskennan tulokset säilytettävä seuraavaan luomutarkastukseen
Nuorten eläinten juottovaatimus	Juottoajankohdan kirjaaminen säilytettävä seuraavaan luomutarkastukseen
Tavanomaisen rehun osuus sikojen ja siipikarjan ruokinnassa Siirtymävaiheen rehujen osuus ruokinnassa	Laskennan tulokset säilytettävä seuraavaan luomutarkastukseen
Tuotantotiloja koskevat mitoitus (mm. valoaukot ja kiinteän lattian osuus)	Rakennuspiirustukset muutoksineen säilytettävä luomutarkastuksia varten
Luomusuunnitelma: Luomusuunnitelmassa kuvataan kaikki luomueläintuotannon käytännöt ja sitä tulee päivittää säännöllisesti.	Niin kauan kuin tilalla on luomutuotantoa

Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
<p>Laidunnus- ja jaloitteluvaatimukset</p> <p>Karjanlanta: Eläinten enimmäismäärä määräytyy lannan levitykseen käytettävän luonnonmukaisessa tuotannossa olevan peltopinta-alan mukaan niin, että tuotantoyksikössä voi olla enintään 2 eläinyksikköä peltohehtaaria kohti.</p>	<p>Laidunnus- ja jaloitteluajankohta säilytettävä seuraavaan luomutarkastukseen</p>
<p>Taselaskelma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tilalle hankitut tuotantopanokset (rehut, mukaan lukien kivennäiset ja vitamiinit, lannoitteet, maanparannusaineet, torjunta-aineet sekä eläintuotannossa käytettävät desinfiointi- ja pesuaineet): hankittujen tuotteiden määrä, alkuperä ja käyttö. 2. Tilalta luovutetut maataloustuotteet <ul style="list-style-type: none"> • luovutettujen tuotteiden määrä ja vastaanottaja • kuluttajalle tapahtuvan suoramyyntin määrästä muistiinpanot on tehtävä päivittäin. <p>1. ja 2. kohta muodostavat yksikön tuotevirtakirjanpidon, josta on laadittava yhteenvetona taselaskelma vähintään kalenterivuositain.</p>	<p>Luomutarkastuksesta luomutarkastukseen tai niin kauan, kun tuotetta on varastossa</p>

Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
Kirjaa lääkityksistä luvun 2.1.2 Eläinten lääkitseminen vaatimusten lisäksi: <ul style="list-style-type: none"> • lääkkeiden säilytyspaikka • lääkkeiden (mukaan lukien lääkerahun) kaksinkertainen varoaika • lääkintäkerrat/eläin. 	Luvun 2.1.2 vaatimusten osalta 5 vuotta. Muiden vaatimusten osalta luomutarkastuksesta luomutarkastukseen
Kirjaa kuolleista eläimistä päivämäärä ja arvioitu kuolinsyy.	-

Luomumehiläishoito

Kirjaa tapahtumat muistiinpanoihin, lääkekirjanpitoon ja varastoissa oleviin varastokirjoihin välittömästi.

Taulukko 35. Luomumehiläishoidon kirjaamisvaatimukset

Katso yksityiskohdat: Eviran ohje 18220/4: [Luomutuotanto 2, Mehiläishoidon ehdot \(pdf\)](#)

Kirjaamisvaatimus	Säilytysaika vähintään
<p>Taselaskelma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tilalle hankitut tuotantopanokset <ul style="list-style-type: none"> • hankittujen tuotteiden määrä, alkuperä ja käyttö. 2. Tilalta luovutetut maataloustuotteet <ul style="list-style-type: none"> • luovutettujen tuotteiden määrä ja vastaanottaja • kuluttajalle tapahtuvan suoramyyntin määrästä muistiinpanot on tehtävä päivittäin. <p>1. ja 2. kohta muodostavat yksikön tuotevirtakirjanpidon, josta on laadittava yhteenvetona taselaskelma vähintään kalenterivuositain</p>	<p>Luomutarkastuksesta luomutarkastukseen tai niin kauan, kun tuotetta on varastossa</p>
<p>Pesäkohtaiset muistiinpanot</p> <ul style="list-style-type: none"> • mehiläistarhan ja pesän sijaintipaikka • pesän tunnistemerkinnät • pesän hoitotoimenpiteet: siirrot, talveuttaminen, pesäosastojen poistaminen sekä hunajan keräämistoimet, käsittely ja varastointi • lisäruokinnan käyttö: tuote, päivämäärä ja määrä. 	<p>Säilytettävä seuraavaan luomutarkastukseen tai niin kauan, kun tuotetta on varastossa</p>
<p>Kirjaa lääkityksistä luvun 2.1.2 Eläinten lääkitseminen vaatimuksien lisäksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lääkkeiden säilytyspaikka • luonnonmukaisen tuotannon kaksinkertainen varoaika. 	<p>Luvun 2.1.2 vaatimusten osalta 5 vuotta. Muiden vaatimusten osalta luomutarkastuksesta luomutarkastukseen tai niin kauan, kun tuotetta on varastossa.</p>

